

ALUMINIJ

7-9/2022 Časopis družbe Talum d.d. Kidričevo

**Nadaljujemo
po začrtani
strateški poti**

stran 4

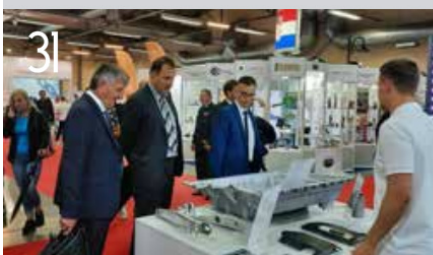
Sfera Al₁₃
stran 7

Ideja se **množi**,
ko jo **deliš**

stran 9

ALUMINIJ

V tej številki

UPRAVA: Nadaljujemo po začrtani strateški poti	4
POSLOVNI DOGODKI: Prenovljena Politika Skupine Talum	5
POSLOVNI DOGODKI: Talum ZIP ²	6
POSLOVNI DOGODKI: Sfera AI ₁₀	7
INOVATIVNOST: Ideja se množi, ko jo deliš	9
POSLOVNI DOGODKI: Projekt Aluminij 4.0	12
POSLOVNI DOGODKI: Poslovna skrivnost	14
POSLOVNI DOGODKI: Medlaboratorijska primerjalna	
testiranja in ocenjevanje Slovenske akreditacije	15
POSLOVNI DOGODKI: Po poti trajnosti s certifikatom ASI	17
POSLOVNI DOGODKI: Drogovi premera 305 mm	18
POSLOVNI DOGODKI: Prijava nezgode in poškodbe pri delu	20
POSLOVNI DOGODKI: Portal B2B	21
IZOBRAŽEVANJE: Ergonomija	22
POSLOVNI DOGODKI: Remont peči R1	24
BILI SMO: The Battery Show Europe	25
BILI SMO: Talum se predstavi	26
BILI SMO: Aerosol Dispensing Forum v Parizu	27
POSLOVNI DOGODKI: Razvojno partnerstvo s podjetjem Linhardt	28
BILI SMO: Industrija aluminija ponovno predstavljena na enem mestu	29
BILI SMO: Aluminijasti izdelki, storitve za končne	
potrošnike in zelena transformacija	30
INTERVJU: Gasilec ne postaneš, kot gasilec se rodiš	32
IZOBRAŽEVANJE: Načelo 50 : 50 za lažje prevzemanje odgovornosti	38
POSLOVNI DOGODKI: Tudi baterije lahko zagorijo. Preprečite požar baterij	40
BILI SMO: PGD Talum organiziral dan z gasilci	40
ZDRAVO TALUM: 24. Dan za zdravje	41
ZDRAVO TALUM: Ne zmorem brez ... Na pomoč!	42
BILI SMO: Pacug je zakon!	44
BILI SMO: Izkušnje, znanja in ustvarjalnost	44
AKTIV KRVODAJALCEV TALUM: Na mladih svet stoji	45
ZAHVALI	45
NAŠI ZAPOSLENI: Kjer je volja, tam je pot ...	46
KRIŽANKA	47

Naslovnica: Utrinek s sejma Aluminium, Danica Hrnčič

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d. Kidričevo,
Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108

E-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica,
Nataša Vodušek Fras, Danica Hrnčič, Marjetka Orel, Tea Jazbec, članice,
ter Borut Kostanjevec, Roman Gajser in Anej Kovačič, člani

Križanka: Janko Šegula

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom: Aleksandra Jelusič

Tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Časopis Aluminij tiskamo na certificiran okolju prijazen papir.
To je še eden izmed naših prispevkov k trajnostnemu razvoju Skupine Talum.

ALEKSANDRA JELUŠIČ,
glavna urednica

**»Modrost človeka
je v tem, da zna ob
pravem času
opustiti svoja
ustaljena
prepričanja, um
pa odpre za nove
načine razmišljanja.«**

Premisli še enkrat

Pred časom mi je v roke prišla odlična knjiga večkrat nagrajenega psihologa Adama Granta z naslovom *Think Again: The Power of Knowing What You Don't Know* ali v prevodu *Razmisli še enkrat: zakaj je dobro vedeti, česar ne vemo*. Če smo nekoč stavili na inteligenco, ki posamezniku pomaga pri reševanju zapletenih problemov, potem je v sodobnem, hitro spreminjajočem se svetu vedno pomembnejša vrlina sposobnost ponovnega ovrednotenja oziroma ponovnega razmisleka o problemu.

V populističnem in tržno naravnem svetu daje posameznik prednost videzu pred vsebino. Če smo se zaradi zunanjega videza pripravljeni ves čas spreminjati – oblačila prilagajamo modi, hodimo na lepotne popravke in menjujemo sloge –, pa smo pri spremembah, ki so povezane z našim mišljenjem in intelektom, zelo togi. Neradi namreč spreminjamo svoje načine delovanja, vrednote, ustaljene vzorce obnašanja in prepričanja, to pa negativno vpliva na našo osebnostno rast in poslovno uspešnost.

Nenazadnje nas togost oziroma nezmožnost ponovnega razmisleka lahko stane tudi življenja. Morda se vam trditev zdi pretirana, a vas bo ena izmed zgodb iz knjige, ki jo bom v nadaljevanju povzela, prepričala v nasprotno. Zgodba je povezana z gasilci in gašenjem in lepo zaokroži rdečo nit tokratnega časopisa, saj smo gasilcem namenili intervju in še nekaj pomembnih prispevkov.

Zgodba o gašenju požara

Požar se je hitro približeval gasilcem in morali so sprejeti življenjsko pomembno odločitev. V normalnih okoliščinah bi imeli dovolj časa za podrobno analizo situacije in za pravilno odločitev, s katero si bi rešili življenje. Žal je bil požar od njih oddaljen samo 100 metrov in odločiti so se morali hitro. Gasilec (imenujmo ga Tom) ni preživel zato, ker se je znal hitro odločati, preživel je zato, ker je znal svojo odločitev ponovno premisliti. V požaru je umrlo kar dvanajst gasilcev, in to zato, ker te sposobnosti niso imeli, Tomova odločitev pa se jim je zdela povsem nesmiselna. Bila je namreč v nasprotju z vsem, kar so se na usposabljanjih kot gasilci naučili. Znano je namreč, da ljudje v velikem stresu iščemo odgovore v naučenih rešitvah, a te niso vedno najboljše – to počnemo po načelu evolucijske prilagodljivosti. Če ste na primer gasilec, ste se naučili, da morate požar pogasiti in ga ne zanetiti, ko je ogroženo vaše življenje, pa se morate pred njim umakniti. Tom ni upošteval nobenega izmed teh pravil v nasprotju s svojimi gasilskimi tovariši, ki so pred požarom zbežali in to svojo določitev plačali z življenjem.

Kaj je storil Tom? Pred seboj je zanetil požar, in ker je na tem območju že vse pogorelo, je bilo to zanj varno območje, v katero se je lahko zatekel in kjer ga požar ni dosegel. Tako si je rešil življenje. Kasneje so ugotavljali, ali je Tom to znanje pridobil pri usposabljanju. Odgovor je bil ne. Šlo je za »eureka«, hipno odločitev, ki se mnogim še danes zdi genialna.

Primer z gasilci je samo eden izmed genialnih primerov iz knjige, ki nas učijo, kako pomembna je agilnost našega uma in kako pomembno je danes preseganje utečenih predpostavk in železnih navad. Modrost človeka je namreč v tem, da zna ob pravem času opustiti svoja ustaljena prepričanja, um pa odpre za nove načine razmišljanja. □

4 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

UPRAVA

Nadaljujemo **po načrtani strateški poti**

MARKO DROBNIČ, PREDSEDNIK UPRAVE TALUMA

V Talumu smo bili v manj kot letu dni zaradi razmer na energetskega trga prisiljeni že tretjič zmanjšati proizvodnjo primarnega aluminija v elektrolizi, ki je elektro intenziven proces. S 50 odstotki zmogljivosti, do koder smo prišli s strateškim prestrukturiranjem organsko in razvojno, smo bili jeseni 2021 primorani zmanjšati proizvodnjo na 33 odstotkov in 1. julija letos na 18 odstotkov. 1. oktobra smo proizvodnjo še dodatno zmanjšali in bomo do nadaljnjega obratovali na približno 10 odstotkih zmogljivosti. To je obseg proizvodnje v elektrolizi, za katerega imamo, poleg splošne porabe, električno energijo že zakupljeno tudi za prihodnje leto.

Proizvodnjo v elektrolizi smo prisiljeni zmanjševati ne glede na dejstvo, da poraba aluminija raste od 5 do 7 odstotkov letno in da vsi, z izjemo Evrope, intenzivno povečujejo proizvodnjo aluminija z dva- do trikrat slabšim ogljičnim odtisom, kot je naš! Od oktobra 2021 smo v EU izgubili 1,3 milijona ton proizvodnje primarnega aluminija.

Kdo bo izdelal aluminij za sončne elektrarne v Evropi?

Na mestu je vprašanje, kje bomo v Evropi dobili aluminij, ki ga bomo potrebovali za zeleno transformacijo, katere pomemben gradnik je tudi povečevanje zmogljivosti sončnih elektrarn. Po načrtih EU naj bi se zmogljivosti povečale s sedanjih 136 GW na 320 GW do leta 2025 in 600 GW do leta 2030, za kar bo potrebnih dodatnih 4 in 10 milijonov ton aluminija. Zadnje študije European Aluminiuma tudi kažejo, da naj bi se poraba aluminija v Evropi s 14 milijonov ton v letu 2020 do leta 2050 povečala na 21 milijonov ton predvsem zaradi večjih potreb v zeleni elektro mobilnosti in električnih omrežjih ter pri uporabi sončne energije. Aluminij je izredno pomemben material tudi v pakirni industriji, za farmacevtsko in prehransko industrijo, nenazadnje pa tudi v vojaških in obrambnih aplikacijah, vključno s komunikacijskimi sistemi, ter v letalstvu in satelitih.

Z žrtvovanjem naše proizvodnje in zmanjšanjem porabe energije smo preskrbeli 220.000 gospodinjstev

Zaskrbljujoče je, da smo bili prisiljeni v zmanjševanje obsega proizvodnje v elektrolizi, kljub temu da smo se s proizvodnjo primarnega aluminija uvrščali med 10 odstotkov najboljših svetovnih proizvajalcev, ki porabijo najmanj električne energije na tono proizvedenega aluminija. Vgrajeno imamo BAT tehnologijo, učinkovitost smo izboljševali z nenehnim razvojem procesov na podlagi znanja naših sodelavcev oziroma tradicije proizvodnje aluminija, pri čemer smo material dobro spoznali. Če smo v

svoji strategiji zapisali, da bomo postali neodvisni od proizvodnje elektroliznega aluminija do leta 2030, in če smo z organsko transformacijo v zadnjih petih letih zmanjšali porabo električne energije s 1200 GWh na 175 GWh, gre v zadnjem letu za krizno zmanjšanje proizvodnje v elektrolizi. **Glede na dostopne podatke o povprečni porabi slovenskih gospodinjstev smo z zmanjšanjem naše porabe električne energije preskrbeli 220.000 slovenskih gospodinjstev! Talum torej ni problem in je velik del rešitve za reševanje kriznih slovenskih energetskih razmer prispeval kar sam. To je večinoma neupravičeno prezrto dejstvo!**

V Talumu smo se v zadnjem obdobju s hitrim sprejemanjem odločitev uspešno prilagajali izrednim razmeram zaradi energetske krize. Kljub nekaterim prej navedenim bolečim odločitvam imamo različne izhodne strategije! Doslej smo največ prispevali k blažitvi energetske krize in si hkrati, zaradi intenzivnega prestrukturiranja v preteklem obdobju, ustvarili različne možnosti in pogoje za delovanje tudi v aktualnih zahtevnih razmerah.

Izjemno pomembno v tem trenutku je, da bosta Evropa in z njo Slovenija hitro vzpostavili ukrepe in kratkoročne rešitve za ohranitev kondicije celotne industrije. Z GZS aktivno sodelujemo pri oblikovanju predlogov ukrepov, za katere pričakujemo, da bodo hitro udeleženi v praksi in bodo tako tudi celotnemu gospodarstvu omogočili vzdržno poslovno okolje za nadaljnje delovanje.

Naša prihodnost je usmerjena v trajno, ogljično nevtralno družbo, ki krepi in spodbuja razvoj znanja sodelavcev in stalno izboljševanje delovnih pogojev. Z vpeljevanjem naprednih tehnologij in orodij se postopoma preoblikujemo v pametno tovarno.

Nekatere strateške projekte, ki nam bodo to omogočili, že podrobneje predstavljamo na straneh Aluminija, npr. Projekt Aluminij 4.0 – digitalna preobrazba tovarne, za katerega smo bili uspešni na razpisu za nepovratna sredstva, in Sfera Al₁₃. Izjemno pomembna sta tudi projekta Rondelice 70.000 ton in Zeleni drog, pa tudi vsi drugi projekti in aktivnosti, ki podpirajo našo razvojno pot. Tak je tudi projekt namestitve malih sončnih elektrarn na primerne objekte v tovarni s skupno nazivno močjo 3,8 MWp za pokrivanje potreb po električni energiji za splošno porabo. **Ključno je, da se osredotočamo na tiste aktivnosti, na katere imamo vpliv – na hitro prilagajanje razmeram na trgu in uresničevanje naših strateških projektov.** □

POSLOVNI DOGODKI

Prenovljena **Politika Skupine Talum**

MAG. KARMEN ŠIBILA, FOTO: DEPOSITPHOTOS

Skupina Talum je od 1. julija zavezana prenovljeni politiki, ki poudarja našo usmerjenost v trajnostni razvoj. Prenovljena politika je odraz splošnih družbenih gibanj, zahtev trga, pričakovanj zaposlenih in družbe kot celote. Objavljena je na Talumovi internetni strani, na intranetni strani službe Skladnost poslovanja ter v obliki plakatov v vseh delovnih okoljih.

Politika po področjih, zavezanih trajnostnemu razvoju

Politiko smo zapisali po posameznih področjih, ki so zavezana **trajnostnemu razvoju**, kot so:

- kakovost,
- okolje in energija,
- zdravje in varnost pri delu,
- pošten odnos do zaposlenih,
- varovanje informacij,
- upravljanje tveganj in
- kodeks poslovnega ravnanja v skupini Talum.

Definicija trajnostnega razvoja (Komisija za okolje in razvoj - WCED):

Trajnostni razvoj zadovoljuje trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrožali možnosti za rast in razvoj prihodnjih generacij.

Tri področja trajnostnega razvoja

Trajnostni razvoj upošteva tri področja delovanja:

- okoljsko,

- družbeno-socialno in
- gospodarsko področje.

Okoljsko področje opredeljuje skrb za naše okolje in ohranjanje naravnih sistemov, kamor sodi tudi skrbno ravnanje z vsemi vrstami energije.

Družbeno-socialno področje opredeljuje odgovornost organizacije za vplive njenih odločitev in dejavnosti na družbo in okolje tako, da s preglednim in etičnim ravnanjem prispeva k trajnostnemu razvoju, vključno z zdravjem in blaginjo družbe, upošteva pričakovanja deležnikov, deluje v skladu z veljavno zakonodajo in mednarodnimi normami poslovanja ter je integrirana v celotno organizacijo.

Gospodarsko področje temelji na podmeni, da poleg poslovne uspešnosti organizacije šteje tudi prispevek podjetja k razvoju gospodarstva. V podjetju si zaposleni želijo delati le, če je podjetje stabilno in stremi k trajnemu uspehu. Poslovanje, skladno s splošno veljavnimi standardi, ki vključujejo urejenost in skladnost poslovanja ter obvladujejo tveganja, je nujnost in je postalo naša stalnica.

Dr. Janko Kralj je zapisal, da je »politika podjetja orodje za obvladovanje podjetja in izhaja iz upravljanja podjetja, v katerem se izoblikujejo smeri in sprejemajo za podjetje usodne odločitve«.

Politika podjetja in kultura v podjetju izhajata druga iz druge in morata biti v njem medsebojno tesno povezani. Trajnosten pristop ni nekaj, kar počnejo drugi, temveč se dotika prav vsakega izmed nas. Zelo pomembno je, da trajnostni pristop postane način našega delovanja in razmišljanja, ki ga mora usvojiti in ponotranjiti sleherni član našega podjetja. □

6 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

Vrednote **TALUM.ZIP²** so temelj naše trajnostne preobrazbe v ogljično nevtralno moderno proizvodno podjetje.

ZAUPANJE

Talumovci delujemo odločno in premišljeno, nesebično in pošteno v korist vseh deležnikov, ki oblikujejo naše poslovno okolje. Spodbujamo medsebojno spoštovanje in poštenost, kar se izraža v zaupanju v naše delo in v drug drugega.

INOVATIVNOST

Nenehno napredujemo in izboljšujemo svoje delovanje ter razvijamo kulturo inovacij in medsebojnega izmenjevanja idej. Inovativnost nam zagotavlja napredek in je temelj našega trajnostnega razvoja.

PRILAGODLJIVOST

Talumovci delujemo odločno in premišljeno, nesebično in pošteno v korist vseh deležnikov, ki oblikujejo naše poslovno okolje. Spodbujamo medsebojno spoštovanje in poštenost, kar se izraža v zaupanju v naše delo in v drug drugega.

PRODUKTIVNOST

V svojem delovanju smo učinkoviti in ciljno usmerjeni. Naša dejanja so usmerjena v rezultate, ki nam zagotavljajo varno prihodnost.

Sfera **AI**₁₃ Kompetenčno, izobraževalno in promocijsko stičišče

DARJA VODUŠEK VTIČ, FOTO: DEPOSITPHOTOS

Med strateškimi projekti v obdobju do leta 2025 je tudi projekt Sfera AI₁₃ Kompetenčno, izobraževalno in promocijsko stičišče. V projektu s celovito digitalno preobrazbo sledimo naši zavezi trajnostne in zelene prihodnosti.

O projektu

V grafičnem prikazu so predstavljena področja, s katerimi se bomo v projektu ukvarjali in jih preoblikovali ali na novo razvili. Tudi v prihodnosti se bomo osredotočali na prenos znanj, razvoj zaposlenih in optimalno zaposlitveno strukturo, le da bo ta proces potekal na drugačen način, prek e-vsebin, video vsebin in tehnologije virtualne resničnosti (VR). Za realizacijo zastavljenega cilja potrebujemo na eni strani ustrezna orodja, tehnologije in okolje, na drugi stani pa specifična znanja naših zaposlenih za učinkovito uporabo digitalnih orodij in tehnologij. V ta namen bomo zgradili izobraževalno-promocijsko stičišče, ki bo ponujalo stimulatívno okolje za razvoj in prenos novih znanj ter bo s promocijskimi vsebinami krepilo blagovno znamko.

Informacijska doba

Živimo v informacijski dobi, ko postaja za podjetje vedno bolj pomembno, da pravočasno razpolaga z relevantnimi in

ažurnimi informacijami, ki so pomembne za hitre in pravilne odločitve. Struktura podjetja, komunikacijska orodja in znanja za rokovanje z njimi morajo biti v podjetju takšna, da informacije med zaposlenimi ažurno in učinkovito krožijo ter zaposlenim v hitro spreminjajočem se okolju omogočajo hitre in pravilne odločitve, s tem pa posledično konkurenčno prednost.

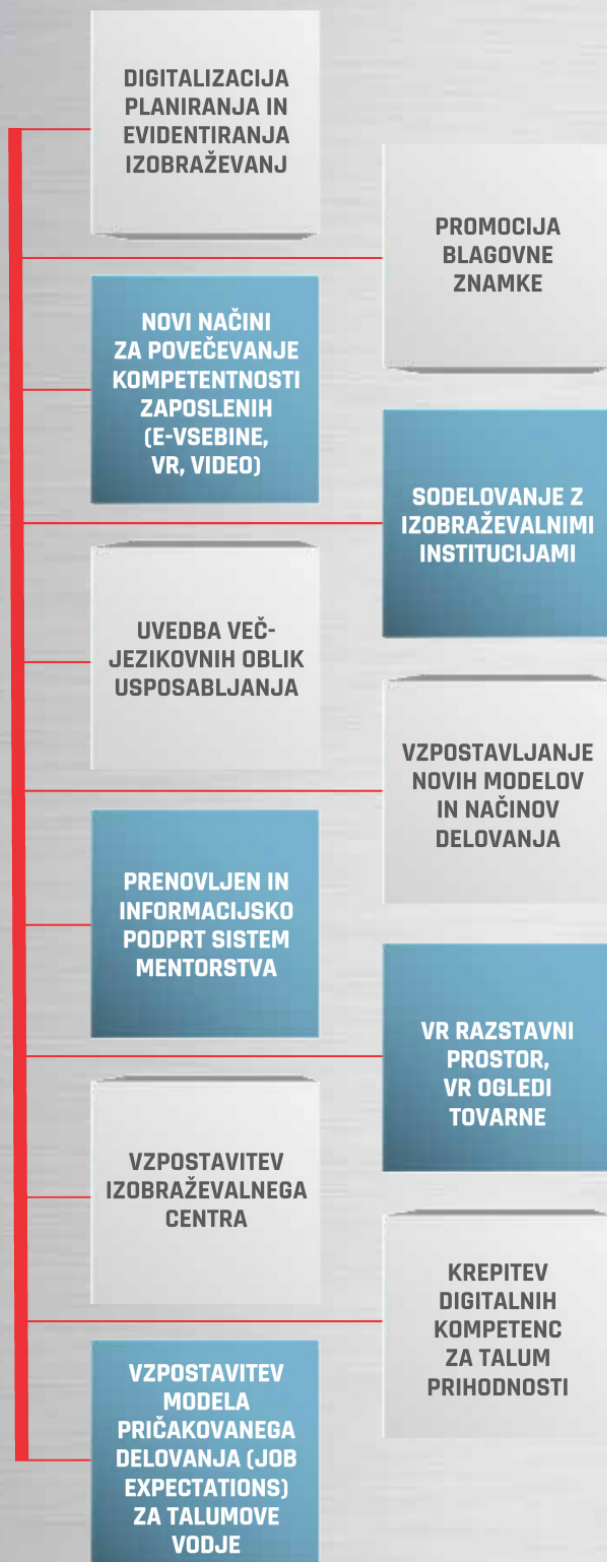
Opredelitev začetnih procesov in aktivnosti

Za uspešno realizacijo projekta je treba v začetku natančno in pravilno opredeliti procese in aktivnosti, ki jih bomo v poteku projekta nadgrajevali. V to začetno zasnovo sodita vzpostavitev sistema šifriranja za učinkovito sledenje izobraževalnih aktivnosti, planiranje in merjenje učinkovitosti izobraževanja ter prenova sistema mentorstva.

Izziv demografske raznolikosti

Talum spada med velike zaposlovalce, kar pomeni, da je demografska raznolikost zaposlenih (generacijska, kulturna, jezikovna, verska) pestra, kar je za podjetje velik izziv. Najti mora namreč učinkovite načine ter orodja za povezovanje in premagovanje te demografske raznolikosti.

Sfera **Al**₁₃ Kompetenčno, izobraževalno in promocijsko stičišče

Sodobni načini vodenja

Sodobnost ne bo prinesla le novih tehnologij in znanj za rokovanje z njimi, temveč se bo spremenil tudi način vodenja. Naše vodje bomo opolnomočili in nadgradili tiste veščine, ki jim bodo omogočale učinkovito vodenje.

V prihodnosti bo pomembno, da se bomo znali hitro spreminjati in prilagajati novim razmeram v okolju. Talum bo s svojimi strateškimi projekti ves čas razvijal okolje in orodja, ki bodo zaposlenim omogočala osebni in poslovni razvoj. Od vsakega posameznika pa bo odvisno, kako bo ta nova znanja in veščine usvojil in ponotranjil.

Namen projekta

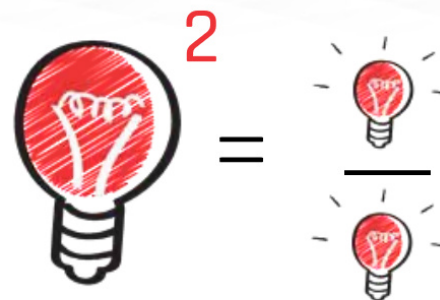
S povečevanjem kompetenc zaposlenih bomo lažje dosegali cilje, zastavljene v strategiji družbe. Dosegali jih bomo z uvajanjem novih orodij za prenos znanj ter s prenovljenim sistemom mentorstva. Ključni poudarek je na krepitvi digitalnih kompetenc. Posledično pričakujemo krepitev prepoznavnosti blagovne znamke.

Upam si!

Ideja se množi, ko jo deliš

Talumov 11. Dan inovativnosti

MARJETKA OREL, ALEKSANDRA JELUŠIČ, FOTO: STANKO KOZEL

Z 11. Dnem inovativnosti smo odločno vstopili v novo desetletje, ki smo ga simbolično zaznamovali tudi z nekaj spremembami pri organizaciji osrednjega dogodka. Zgodbo o naši inovativnosti smo pripovedovali z različnimi aktivnostmi, ki so potekale ves dan, z različnimi apeli in inovativnimi pristopi. Dogodek je ponovno potrdil dejstvo, da v Talumu skupaj znamo in zmoremo oziroma da se ideje množijo, ko jih delimo.

Če imeli bi čarobno paličico ...

Prav čarobna paličica je bila rdeča nit tokratnega uvodnega nagovora predsednika uprave, ki smo ga zapisali v letošnjem zborniku Talumove inovativne dejavnosti. Predsednik nas je s prispodobo opomnil, da ima vsak med nami svoj seznam želja, a žal nismo vile ali čarodeji, zato se v realnem življenju **moramo znati, biti kreativni in inovativni**, da lahko obstajamo in se razvijamo. To nam dobro uspeva, kar se je pokazalo na našem inovacijskem kvantometrju oziroma s podeljenimi priznanji.

Letošnji Dan inovativnosti smo začeli s srečanjem poslovnega odbora, sveta zaposlenih, sveta delavcev, sindikata in odbora za inovativno dejavnost, na katerem nam je vodja strateškega razvoja dr. Stanislav Kores na kratko predstavil **področje industrije 4.0, družbe 5.0 in sveta 6.0 ter aktivnosti Taluma za sledenje tehnološkim spremembam na omenjenih področjih**.

Delavnica za mlade - izziv **alumobilnosti**

V okviru kreativne delavnice za devetošolce je po deset učencev iz OŠ Cirkovce in OŠ Kidričevo na inovativen način spoznavalo pozitivne lastnosti aluminija, lahkega in zelenega materiala prihodnosti. Tokrat so bili postavljeni pred izziv, ki je bil povezan z mobilnostjo. Iz taluminke so učenci izdelali aluvozilo na vodni pogon in se na koncu z njim pomerili v dolžini prevoženih alumetrov. Mladi so tako spoznavali aluminij in na ustvarjalen način iskali rešitve na zastavljene izzive. Prav to je odlično povzela ena izmed udeleženk delavnice: »Slogan Upam si! zame pomeni, da razmišljam s svojo glavo in sem del skupine, ki išče nove rešitve.«

Osrednja prireditev ob dnevu inovativnosti

Z novim desetletjem bodo vsako leto svoj pogled na inovativnost predstavili različni sodelavci, ki spodbujajo inovativnost v svojih okoljih. Letos je avditorij uvodoma nagovoril **mag. Avgust Šibila, direktor poslovne enote Ulitki**. Poudaril je, da se aktivnosti družbe s proizvodnje in prodaje aluminija vedno bolj selijo na področje nadgradnje in prodaje naših specifičnih znanj in rešitev, kar se kaže tudi v inovativnih rešitvah, ki jih v kontinuirani inovativni dejavnosti podajajo naši sodelavci.

Sledila je podelitev priznanj s področja profesionalne in množične inovativne dejavnosti ter akcije Upam si!

Zbornik 11. Dneva inovativnosti

Področje profesionalne inovativne dejavnosti

Obdobje: november 2021 - avgust 2022

Število tehničnih izboljšav: 19

Letna gospodarska korist: 1,4 mio evrov

Dobitniki priznanj:

- **Dejan Ploj, Ferdinand Štruelj in Franjo Skuber** v sodelovanju s kupcem Auer, tehnična izboljšava Kondenzator za toplotne črpalke za ogrevanje vode;
- **Dejan Šmigoc, Jože Palčič in Igor Hertiš**, tehnična izboljšava Optimizacija tiskalnikov, tonerjev in kartuš;
- **Tamara Jaušovec in Aleksander Irgolič**, tehnična izboljšava Digitalno shranjevanje nabavnih nalogov;
- **Martina Venta, Vesna Roškar, Andrej Brumen, Simona Gnilšek, Andrej Vindiš, Tamara Jaušovec, Irena Levanič, Jože Palčič, Dejan Šmigoc in Aleksander Irgolič**, tehnična izboljšava Ciljno dogovorjena optimizacija dobaviteljev;
- **Anton Verdenik in Branko Juršek**, tehnična izboljšava Nov koncept doziranja aluminijevega fluorida v elektrolizi C ter Nov koncept spreminjanja dodatne upornosti RACC elektroliznih celic;
- **Dejan Korošak, Evgen Muhič in Igor Hertiš**, tehnična izboljšava Nadgradnja računalniške strojne opreme;
- **Benjamin Verdenik, Emilija Pišek in Tadej Dobrun**, tehnična izboljšava Izvedba optimizacije licenčne pokritosti s programom AutoCAD;
- **Janez Repa**, tehnična izboljšava Uporaba prevlek na vložkih orodja za visokotlačno litje;
- **Gregor Zečevič in Simon Strmšek**, tehnična izboljšava Rondelice, proizvedene iz tržnega odpadnega aluminija;
- **Krešimir Gorišek**, tehnična izboljšava Ponovna vpeljava in razvoj filtrov za emulzijo v valjarni Expandal;
- **Miranda Brodnjak**, tehnična izboljšava Optimizacija transporta - Auer;
- **Branko Vogrinec**, tehnična izboljšava Horizontalno polaganje stranskih blokov pri ponovno zagnani elektrolizni peči;
- **Branko Vogrinec**, tehnična izboljšava Reciklirani stranski bloki pri ponovno zagnani elektrolizni peči;
- **Janez Repa**, tehnična izboljšava Uvedba krogličnih zapahov;
- **Roman Petek**, tehnična izboljšava Preureditev jarma za prenos pokrovov na Riedhammerjevi peči;
- **Janez Jagarinec, Aleš Slana, Srečko Golob, Branko Krajnc in Matjaž Škerget**, tehnična izboljšava Tehnologija gravitacijskega nagibnega litja s peščenim jedrom z ločenima gnezdoma in izmetavanjem v livnem orodju;
- **Dejan Korošak in Igor Hertiš**, tehnična izboljšava Optimizacija stroškov tiskanja v Skupini Talum;
- **Aleksander Irgolič, Benjamin Verdenik, Franc Vajda in Katja Sever**, tehnična izboljšava Priprava tehnične platforme za digitalni dostop do podatkov;
- **Branko Vogrinec**, Opeka za zidanje stene (+/-) na Riedhammerjevi peči.

Področje množične inovativne dejavnosti

Obdobje: september 2021 – avgust 2022

Število obravnavanih predlogov: 1528

Dobitniki priznanj:

- **David Lorber** (85 predlogov),
- **Aleksander Krajnc** (38 predlogov),
- **Boris Ponudič** (29 predlogov).

Natečaj **Upam si!**

Zadnji sklop priznanj smo podelili v okviru natečaja **Upam si!**, ki je bil letos prepoznaven pod sloganom »Ideja se množi, ko jo deliš«.

Število prijetih predlogov: 61

Nagrajeni predlogi:

- **Milka Kardum** in **Špela Jamšek**, nagrajeni predlog Vnaprejšnja zadolžitev z osebno varovalno opremo (novozaposleni);
- **Haris Salihagić Hrenko**, nagrajeni predlog Škatla dobrodošlice;
- **Jan Maroh**, nagrajeni predlog Prejem, izdaja in evidentiranje embalaže v PE Ulitki.

Čestitke vsem, ki ste s svojimi predlogi prispevali k Talumovi inovativni dejavnosti.

Vmesni razvedrilni program

Tudi pri izbiri gostov letošnjega dogodka smo bili inovativni, saj smo k sodelovanju povabili čarodeja nove generacije **Magic Aleksandra** in svetovne prve v akrobacijah, skupino **Dunking Devils**. Naš dogodek so tako popestrile čarovnije in vratolomne akrobacije. Skupina Dunking Devils je potrdila že znano načelo, da z ekipnim duhom, dobrim sodelovanjem, zaupanjem, pogumom in svežimi idejami lahko skupaj uspešno premagujemo izzive.

Sklepna misel predsednika uprave

Sklepna misel je pripadla Marku Drobniču, predsedniku uprave, ki je poudaril, da vsak izmed nas lahko prispeva k temu, da bomo jutri še tukaj. In ne samo to. Vedno več nas bo, vedno boljši, vedno močnejši in vedno uspešnejši bomo. Skupaj bomo premagali izzive, to pa nam bo dalo še več znanja, izkušenj, vztrajnosti in zagona za nadaljevanje poti.

Hvala vsem sodelavcem, ki ste kakor koli pripomogli k uspešni realizaciji letošnjega dneva inovativnosti. ☐

POSLOVNI DOGODKI

Projekt Aluminij 4.0

Digitalna preobrazba tovarne

DR. STANISLAV KORES

FOTO: DEPOSITPHOTOS

Talum se je v konzorciju s partnerjema Comland in Inova IT s projektom »Digitalna preobrazba gospodarstva« (JR Digit N00) prijavil na razpis za pridobitev javnih sredstev za digitalizacijo proizvodnih in podpornih procesov. Digitalna preobrazba konzorcija partnerjev je zasnovana po konceptu industrije 4.0, ki je prilagojena potrebam in ciljem dejavnosti proizvodnje aluminijastih proizvodov. Projekt smo poimenovali Aluminij 4.0.

Struktura projektov in konceptov digitalne preobrazbe partnerjev v konzorciju

Iz sheme je razvidna struktura projektov in koncept digitalne preobrazbe konzorcija, ki je hkrati tudi osnova za načrtovano izvedbo digitalnega preoblikovanja partnerjev. Rezultati in rešitve bodo primerni za širšo uporabo v dejavnosti kovinsko-predelovalne industrije.

Vsebinska struktura skupnega projekta konzorcija vključuje dvanajst glavnih projektov/aktivnosti, ki odgovarjajo na globalne izzive proizvodnje, značilne za Talum in širšo industrijo predelave aluminija, ter se navezujejo na konkretne izzive tovarne in konzorcijskih partnerjev.

Glavni elementi projekta Aluminij 4.0

• Digitalna strategija

Gre za celovito zastavljen dolgoročni koncept in idejo digitalizacije tovarne za obdobje 2022-2024.

• Pametna logistika, robotizacija linije in robotizacija zlaganja

Zajema projekte s področja proizvodnje rondelic in ulitkov.

• Digitalna podatkovna platforma v proizvodnji

Predstavlja vmesni člen za povezovanje in oskrbo s podatki za vse druge sisteme, aplikacije in storitve v sistemu. Omogočala bo zajem, upravljanje in spremljanje podatkov s področja proizvodnje ulitkov.

• Avtomatska prepoznava napak izdelkov in Digitalna platforma za upravljanje/napovedovanje kakovosti

Gre za digitalizacijo celotnega procesa nadzora, upravljanja tako vizualne kot tudi druge kontrole izdelkov za napovedovanje kakovosti končnega izdelka.

• DigiTAL-UM

Gre za napredne digitalne tehnologije, ki jih bomo uvedli s prenovo ključnih poslovnih procesov v obliki vzpostavitve celovite in poenotene ePlatforme DigiTAL-UM za poenostavljanje celotnega poslovanja. Vključuje in povezuje področja, kot so:

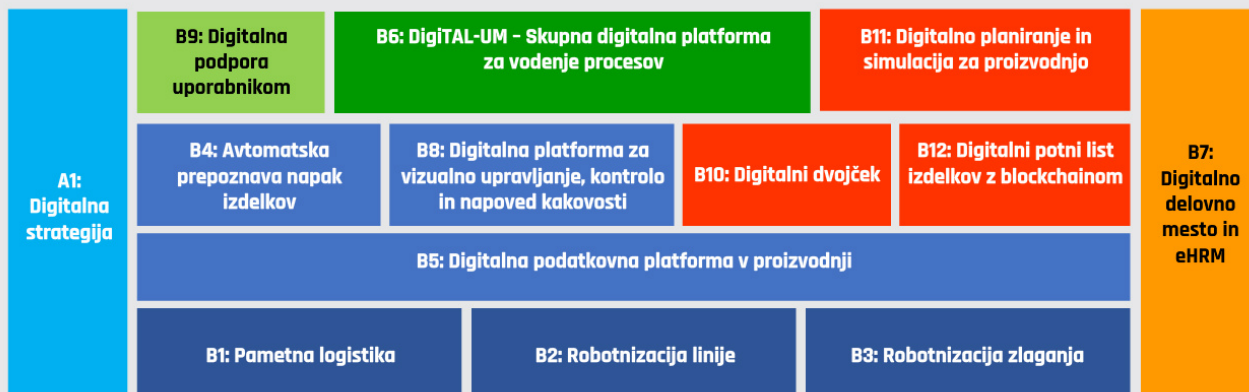
- trženje (modul CRM),
- dokumentacijski sistem DMS (DS BC),
- proizvodnja z vključevanjem MES podatkov,
- kakovost (modul LCA) za spremljanje ogljičnega odtisa,
- orodje IQS za spremljanje razvoja APQP ter
- ERP kot osrednji sistem, ki povezuje vse navedene module.

Cilj projekta je digitalizacija in poenotenje vodenja procesov ter podpora sistemom, ki se skozi čas razvijajo.

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

Časopis ALUMINIJ 7-9/2022 13

Shema: Struktura projektov in konceptov digitalne preobrazbe konzorcija

• Digitalna podpora uporabnikom

Je temeljni element digitalne preobrazbe pri izboljšavi izkušnje kupca in uporabnikov.

• Digitalni dvojček, digitalni potni list in orodje za digitalno planiranje in simulacijo

Projekti predstavljajo nadgradnjo digitalizacije procesov v proizvodnji in ponujajo rešitve za napredne procese na osnovi analize podatkov, simulacije procesov, tokov izdelkov in naročil v proizvodnji ter spremljanje in upravljanje skladnosti izdelkov v celotnem procesu.

• Digitalno delovno mesto in eHRM

Projekt zajema vpeljavo digitalnega delovnega mesta, ki je podprto s platformo (modulom) eHRM in povezano s platformo DigiTAL-UM, ki bo namenjena celovitemu upravljanju s kadri, njihovim kariernim načrtovanjem, učenjem in usposabljanjem ter sodelovanju v okviru delovnega procesa. Podpira tudi proces inoviranja in razvoj kadrov, digitalne mape zaposlenih, evidence ...

Prijava na razpis je bila uspešna. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo nam je odobrilo nepovratna sredstva za sofinanciranje projekta v višini 2.195.537,50 EUR, pri čemer Talumov del znaša 1.206.115,00 EUR. □

Potek izvedbe projekta Aluminij 4.0

1. korak: priprava celovite digitalne strategije, ki bo poleg kratkoročne strategije (do 2 leti) upoštevala tudi načrte za srednjeročno (3 do 5 let) in dolgoročno obdobje (nad 5 let).

2. korak: osrednje RRI aktivnosti, ki vključujejo:

- analize procesov in tehnologij,
- načrtovanje procesov in zahtev,
- oblikovanje arhitekture in zasnove sistemov,
- specifikacijo in naročanje storitev, opreme in sredstev,
- razvoj rešitev ter
- sestavo, testiranje in verifikacijo rešitev.

3. korak: implementacija

Gre za zadnji korak, v katerem bomo rešitve in sisteme dali v praktično uporabo. Pri tem bo potrebno praktično usposabljanje in izobraževanje zaposlenih ter krepitev digitalnih kompetenc.

Pomen kratic:

B2B - business to business

JR Digit N00 - javni razpis "Digitalna preobrazba gospodarstva"

CRM - customer relationship management

DMS (DS BC) - sistem za upravljanje dokumentov

LCA - life cycle analysis

IQS - programska oprema podjetja IQS

ERP - enterprise resource planning

eHRM - digitalno delovno mesto

RRI - razvoj, raziskave in inovacije

POSLOVNI DOGODKI

Poslovna skrivnost

KLAVDIJA DROSK, FOTO: DEPOSITPHOTOS

Dne 10. septembra 2022 je začel veljati Pravilnik o varovanju poslovne skrivnosti. S sprejetjem pravilnika Talum d.d. Kidričevo in vse odvisne družbe določajo obseg in način varovanja poslovne skrivnosti.

Vsi podatki in informacije, ki štejejo za poslovno skrivnost, so rezultat delovanja posamezne družbe, zato je varovanje poslovnih skrivnosti ključnega pomena, saj tudi s tem ohranjamo konkurenčno prednost pred drugimi ponudniki na trgu.

Varovanje poslovne skrivnosti

Vsi zaposleni smo dolžni varovati vse podatke in informacije, ki štejejo za poslovno skrivnost, na podlagi zaveze v pogodbi o zaposlitvi in Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1). S podatki in informacijami smo dolžni ravnati tako, da preprečimo razkritje teh podatkov in informacij tretjim, nepooblaščenim osebam, zlasti tako, da s podatki in informacijami skrbno upravljamo in jih ne puščamo prosto dostopnih, da uporabljamo gesla za zaščito, podatke posredujemo izključno točno določenim osebam, ki se z njimi lahko seznanijo ...

Pravico do seznanitve imamo le s tistimi podatki in informacijami, ki jih potrebujemo za opravljanje svojega dela.

Dolžni smo varovati tudi podatke in informacije, ki nam jih posredujejo poslovni partnerji. Za poslovno skrivnost lahko šteje že informacija o poslovnem sodelovanju s posameznim poslovnim partnerjem.

Izgubo ali nepooblaščno razkritje podatkov in informacij, ki štejejo za poslovno skrivnost, moramo nemudoma sporočiti.

Kršitve tega pravilnika in razkrivanje podatkov in informacij tretjim osebam, ki do njih niso upravičene, pomenijo hujšo kršitev delovnih obveznosti vsakega izmed nas.

Označevanje dokumentov

Pravilnik in organizacijski predpis OP 20.0.012 Varovanje podatkov in informacij določata, da moramo podatke in informacije dosledno označevati s stopnjo zaupnosti. Tako ozaveščamo osebe, ki so v stiku s to informacijo, o njeni pomembnosti in varovanju.

Prepoved fotografiranja in snemanja na območju industrijske cone

Posebej želimo opozoriti, da pravilnik določa, da je na območju Industrijske cone Kidričevo (na območju družb Skupine Talum) brez odobritve prepovedano fotografiranje in snemanje ter vsako objavljane teh fotografij oziroma posnetkov.

Za poslovno skrivnost štejejo vsi podatki in informacije:

- ki so označeni kot poslovna skrivnost skladno z organizacijskim predpisom OP 20.0.012 Varovanje podatkov in informacij,
- ki niso označeni, vendar skladno z OP 20.0.012 Varovanje podatkov in informacij štejejo za notranje podatke družbe,
- ki so navedeni v pravilniku (med drugim: kadrovske evidence, pogodbe o zaposlitvi, višina plače, finančni podatki družbe, konstrukcijska dokumentacija, izumi, modeli, know-how, izboljšave, inovacije, investicije, informacije o poslovnih stikih, sklenjene pogodbe, vsa informacijska sredstva, računalniške aplikacije, sistemi ...).

POSLOVNI DOGODKI

Medlaboratorijska primerjalna testiranja in ocenjevanje Slovenske akreditacije

KLARA SITAR, TEA JAZBEC, DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: KLARA SITAR, ROK GOMILŠEK

Tovrstna srečanja so zelo pomembna zaradi izmenjave informacij, izkušenj, pristopov, opremljenosti, hkrati pa je to priložnost, da se na realnem industrijskem primeru ugotovijo morebitna odstopanja in naredijo izboljšave.

Medlaboratorijska primerjalna testiranja

Talum Inštitut kot akreditirani laboratorij po SIST EN ISO/IEC 17025 dokazuje kakovost rezultatov in s tem usposobljenost laboratorija v okviru akreditacijskega postopka s sodelovanjem v medlaboratorijskih primerjalnih testiranjih na različnih področjih. Kot izvajalec storitev na področju proizvodnje primarnega aluminija in aluminijastih proizvodov ter na področju ravnanja z okoljem pa Talum Inštitut kot svojo zunanjo storitev na trgu ponuja medlaboratorijska primerjalna testiranja v skladu s standardoma SIST EN ISO/IEC 17043 in ISO 13528 na dveh področjih.

Področje aluminijevih zlitin in emisij v zrak

Na področju aluminijevih zlitin in emisij v zrak smo edini laboratorij v Sloveniji, ki je tudi mednarodno priznan in ima podporo Slovenske akreditacije in Ministrstva za okolje in prostor. Namen medlaboratorijskih primerjalnih testiranj je dokazovanje usposobljenosti laboratorijev za izvajanje specifičnih preskusov, meritev ali kalibracij ter dokazovanje uspešnosti in zadovoljivosti posameznega laboratorija v neposredni primerjavi z drugimi laboratoriji na področju laboratorijskega preskušanja.

Primerjalne meritve vzorca aluminijeve zlitine AlSi1MgMn

Letos so bile organizirane primerjalne meritve vzorca aluminijeve zlitine AlSi1MgMn (22/1) - Impolov drog. Meritev se je udeležilo devet podjetij, dve iz Slovenije (vključno z družbo Talum Inštitut), štiri iz Nemčije ter po eno iz Poljske, Srbije in Grčije, z desetimi instrumenti. Talum Inštitut je sodeloval z dvema instrumentoma:

- z ARL 4460 in
- z novejšim ARL iSpark 8860.

Primerjalne meritve aluminijeve zlitine so potekale z **začetno razdelitvijo vzorca junija** in so bile **uspešno zaključene avgusta z izdanim skupnim poročilom in potrdilom z razvidno uspešnostjo posameznega sodelujočega laboratorija**.

16 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

Medlaboratorijsko primerjalno testiranje za področje emisij v zrak

Talum Inštitut je organiziral tudi tridnevno **medlaboratorijsko primerjalno testiranje za področje emisij v zrak**, ki je od 30. avgusta do 1. septembra potekalo **na izpustu v proizvodnji anod AM2 (Riedhammerjeva peč)**. Prav ta izpust je bil prepoznan kot eden najprimernejših za organiziranje takih testiranj (odvodnik po standardnih zahtevah, veliko število parametrov, stabilno obratovanje, trije podesti za hkratno namestitve ekip).

Na testiranju je sodelovalo 16 laboratorijev: osem iz Slovenije (vključno z laboratorijem družbe Talum Inštitut), šest iz Srbije ter po eden iz Makedonije in Hrvaške.

V EU je več ponudnikov podobnih storitev (Nemčija, Francija, Češka, Avstrija). Talum Inštitut je leta 2004 prvič sodeloval pri organizatorju Ineris pri Parizu v Franciji ter konec leta 2014 pri Hessisches Landesamt für Umwelt und Geologie (Hlug) v Nemčiji.

Od leta 2015 Talum Inštitut meritve uspešno organizira v Talumu. Letos je bilo zanimanje zanje precejšnje, tako da smo bili zaradi fizičnih omejitev primorani nekaterim celo zavrniti sodelovanje. Vsak laboratorij je sodeloval s tremi do štirimi udeleženci v ekipi. Vsaka ekipa je že vnaprej prejela program medlaboratorijskih testiranj z vsemi potrebnimi informacijami za pripravo opreme in organizacijo ekip. **Izvedba na lokaciji je**

bila 1. septembra uspešno zaključena, v naslednjih tednih pa je sledila obdelava rezultatov in izdelava končnega skupnega poročila s potrdilom o uspešnosti sodelovanja po standardiziranih kriterijih za vsak parameter, ki ga je posamezna ekipa merila.

Koristi in prednosti medlaboratorijskih testiranj

Koristi in prednosti za udeležence tovrstnih medlaboratorijskih testiranj so:

- potrjevanje usposobljenosti,
- ugotavljanje izzivov na področju preskušanja ali merjenj,
- primerjanje metod in postopkov,
- izobraževanje osebja,
- pridobivanje referenčnih materialov,
- izpolnjevanje zahtev zakonodajalcev in akreditacijskih organov v posameznih državah in
- zagotavljanje dodatnega obvladovanja tveganj za laboratorije.

Vse to nam je prišlo prav že med **14. in 16. septembrom**, ko nas je obiskala Slovenska akreditacija ter po štirih letih ponovno izvedla celotno ocenjevanje s širitvijo obsega akreditacije na področje podzemnih vod in aluminija.

Drugo ocenjevanje je potekalo med **26. in 28. septembrom**. Tudi to smo uspešno zaključili.

Hvala vsem sodelavkam in sodelavcem za potrpežljivost in vloženo energijo. □

Po poti trajnosti s certifikatom ASI

KRISTIAN LIPOVAC, FOTO: DEPOSITPHOTOS

ASI (Aluminium Stewardship Initiative) je svetovno združenje proizvajalcev, porabnikov in drugih deležnikov aluminijske industrije, ki se zavzema za odgovorno proizvodnjo in pridobivanje aluminija ter skrbno upravljanje virov. ASI želi v čim večji meri povečati vpliv aluminija na prehod k še bolj trajnostni družbi. To želi doseči tudi z vpeljavo standardov trajnostnega delovanja, ki zadevajo vse faze vrednostne verige aluminija, od pridobivanja boksita, proizvodnje primarnega aluminija in aluminijastih izdelkov do uporabe končnega izdelka in recikliranja.

Standard ASI kot konkurenčna prednost

Standard ASI je med partnerji vse bolj prepoznan in uveljavljen, zato predstavlja certificiranje po njegovih načelih za Talum pomembno konkurenčno prednost. V okviru strateškega projekta **Skladnost delovanja po trajnostnih načelih ASI in ogljična nevtrálnost do 2030** smo v letošnjem letu začeli aktivnosti za uspešno certifikacijo skladnosti naših procesov s standardom ASI Performance.

Analiza vrzeli

Zahteve standarda so razdeljene v tri sklope:

- okolje,
- družba in
- upravljanje.

Julija smo izvedli dvodnevno predpresojno sistema s tako imenovano analizo vrzeli (ang. gap analysis) in tako ugotovili, kaj je treba v naših procesih še dopolniti, urediti in nadgraditi, da bodo skladni z zahtevami standarda.

Včlanitev v združenje ASI

Naslednja aktivnost je včlanitev v združenje ASI, kar ravnokar izvajamo. Po uspešni vključitvi bomo izvedli vse aktivnosti do začetka certifikacijskega cikla, ki bo predvidoma februarja prihodnje leto.

V procesu osvajanja standarda ASI smo doslej potrdili, da v Talumu v veliki meri že ravnamo po načelih trajnostnega delovanja. Z uspešno presojno in pridobljenim certifikatom bomo to lahko ustrezno dokazali tudi drugim deležnikom v aluminijški verigi in skupaj z njimi sooblikovali trajnostno prihodnost. □

POSLOVNI DOGODKI

Drogovi premera 305 mm

BOŠTJAN SAGADIN, FOTO: ARHIV DRUŽBE TALUM

Zaradi nenehnih sprememb in potreb na trgu drogov, predvsem pa našega interesa po povečanju deleža nestandardnih drogov* smo se odločili, da trgu ponudimo nov premer drogov. V skladu z zastavljeno strateško usmeritvijo in trajnostno zavezo se s tem projektom pomikamo k zastavljenim ciljem. To pomeni tudi manjšo odvisnost od primarnega elektroliznega aluminija in hkrati širjenje našega obstoječega trga.

Odločitev o novem premeru drogov

Odločitev o novem, petem premeru drogov v Talumu je bila sprejeta na osnovi analize trga, in sicer, katere drogove s posebnimi zahtevami ali zelene drogove je možno plasirati na trg. Gre predvsem za drogove kvalitete 6082, ki jih lahko proizvedemo iz večjega deleža odpadnega in tehnološkega odpadnega aluminija.

Pri tej kvaliteti oziroma kemični sestavi je dovoljen večji delež prisotnosti legirnih elementov in nečistoč, kar nam omogoča uporabo večjih količin odpadnega aluminija.

Vsaka tehnološka sprememba prinaša tudi dilemo o tem, kako zadevo realizirati in kaj pri tem procesu izboljšati in nadgraditi za zagotavljanje stabilnejšega tehnološkega procesa s sočasnimi znižanjem stroškov. O kakovosti pa danes ne razpravljamo več, saj je za uspešnost na trgu samoumevna.

Pred odločitvijo o novem premeru drogov smo preverili še možnost izvedbe in dobave livne garniture za litje drogov premera 305 mm. Tega nismo preverjali le pri obstoječem dobavitelju Hycast z Norveške, temveč tudi pri dobaviteljih livne opreme, s katerimi doslej še nismo poslovno sodelovali. Na koncu smo se odločili za obstoječega dobavitelja Hycast, s katerim že imamo dobre izkušnje. Izbiro dobavitelja podpira tudi dejstvo, da lahko vzporedno posodobimo obstoječe livne garniture na trenutno najnovejšo tehnologijo, ponujeno na trgu.

Do danes smo na novi livni opremi odlili že več kot 2000 ton drogov premera 305 mm.

Nabava nove tehnologije in posodobitev obstoječih livnih garnitur

Od dobavitelja Hycast smo kupili livno garnituro za litje drogov premera 305 mm z vso pripadajočo opremo. Hkrati smo posodobili oziroma nadgradili tudi obstoječe livne garniture. Izhajali smo iz dejstva, da prehajamo na tehnične pline, ki se zdaj uporabljajo pri novi opremi.

Doslej smo uporabljali zmes kisika in argona, pri novi tehnologiji pa prehajamo na zmes stisnjenega (komprimiranega) zraka in argona, pri čemer se spremeni tudi njuno razmerje. Delež argona v zmesi se zmanjša, kisik pa se v celoti nadomesti s stisnjenim zrakom. Ta zmes je za nas stroškovno ugodnejša, hkrati pa pomeni tudi prispevek k trajnostni zavezi podjetja, saj je naravi prijaznejša.

Uporaba spremenjenih tehničnih plinov je od nas zahtevala zamenjavo regulacijske opreme v vseh obstoječih livnih garniturah. Pri kokilah smo spremenili količino doziranja in način uravnavanja tehničnih plinov.

Nova livna garnitura je v Talum prispela že v celoti sestavljena, obstoječe livne garniture pa smo posodobili oziroma predelali sami. Pri proizvajalcu smo nabavili krmilne omarice, montažo in dodelavo pa je izvedla skupina za vzdrževanje livarn, ki je opravila montažo krmilnih omaric ter demontažo in montažo posameznih sekcij; obnovili smo tudi vse kokile in ognjevzdorne materiale. S pomočjo sodelavcev PE Servis in inženiring smo zamenjali vso instalacijo za olje in tehnične pline ter zamenjali vso električno napeljavo.

Hkrati s posodobitvijo livne opreme je potekala tudi posodobitev programske opreme in opreme za krmiljenje livnega stroja. Posodobitev so izvedli sodelavci iz skupine za avtomatizacijo v sodelovanju z dobaviteljem opreme.

Zagon nove livne opreme

Novo livno opremo smo s pomočjo dobavitelja zagnali junija. Tudi tokrat se je izkazalo, da imajo naši livarji veliko izkušenj in da litje drogov obvladujejo do potankosti. Zagon nove livne garniture za litje drogov premera 305 mm in zagon nadgrajenih livnih garnitur je potekal brez zapletov. Med zagonom so naši sodelavci delno prilagodili tehnološke parametre. Pri novi tehnologiji jih bo treba ves čas spremljati in posodabljati oziroma optimirati.

Prilagoditev podpornih procesov

Nova tehnologija od nas zahteva tudi prilagoditev podpornih procesov, kamor sodijo nabava surovin, iskanje potencialnih kupcev za drogeve s premerom 305 mm ter iskanje novih zlitin, ki bodo omogočale večjo stopnjo vgradnje odpadnega in tehnološkega odpadnega aluminija. Hkrati bo treba poskrbeti tudi za rezervne dele za opremo, pri kateri se že zdaj srečujemo z dolgimi dobavnimi roki, ki so posledica trenutnih razmer na trgu.

Cilji za prihodnost

Naš cilj je, da bomo v prihodnje vlagali v proizvodnjo drogov in jo razvijali, predvsem v smeri zmanjšane ali popolne neodvisnosti proizvodnje od elektroliznega aluminija. V prihodnje bomo proizvodni in prodajni program morali prilagoditi stroškovno učinkovitemu povečanju predelave odpadnega aluminija in drugih vrst trdega aluminija. S tem si bomo zagotovili uspešnost na hitro spreminjajočih se trgih, kar nam edino lahko zagotovi nadaljnji razvoj in obstoj. □

* Opomba

Nestandardni drogovci so drogovci, pri katerih je mogoče uporabiti večji delež predelane odpadnega aluminija.

POSLOVNI DOGODKI

Prijava nezgode in poškodbe pri delu

SLOVENSKA
POSLOVNA
TOČKA

NOVOST!
OD 1. 9. 2022

IZTOK TRAFELA, FOTO: SPLET, DEPOSITPHOTOS

Na podlagi letos junija objavljenega Pravilnika o prijavi nezgode in poškodbe pri delu poteka prijava od 1. septembra dalje preko elektronskega sistema na portalu SPOT. Elektronski obrazec po novem nadomešča papirnati obrazec Prijava nezgode-poškodbe pri delu (obrazec ER-8).

Zakaj smo prešli na elektronsko prijavo?

Razlogi za prehod na elektronsko prijavo so:

- poenostavitev in digitalizacija prijave ter s tem razbremenitev delodajalcev,
- razbremenitev zavarovancev (poškodovancev),
- zagotavljanje ažurne seznanitve izbranega osebnega zdravnika,
- hitrejši dostop inšpektorata za delo do prijav,
- zagotovitev ažurnih in pravih podatkov ter njihova varna izmenjava med Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje,

- zagotovitev ažurnih in pravih podatkov za pripravo statistike,
- celovitejši nadzor nad pravilnostjo obračuna zdravstvenih storitev in izplačila denarnih dajatev, ki so posledica poškodb pri delu.

Pravilnik o prijavi nezgode in poškodbe pri delu določa način, vsebino in postopek prijave nezgode ter poškodbe pri delu.

Postopek prijave nezgode oziroma poškodbe pri delu

Delodajalec izpolni obrazec za prijavo nezgode pri delu (predpis o varnosti in zdravju pri delu) oziroma poškodbe pri delu (predpis o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter javnem zdravju).

Delodajalec mora tudi po novem prijaviti vsako poškodbo pri delu, katere posledica je vsaj en dan odsotnosti z dela (vsaj en dan bolniškega staleža).

Če zadržanost od dela zaradi nezgode in poškodbe pri delu ni daljša od 3 delovnih dni (torej ne traja 4 ali več delovnih dni), se na inšpektoratu za delo izvede preklic prijave.

Postopek pri izbranem osebnem zdravniku

Podatke o prijavi, ki jih je delodajalec vnesel v obrazec na informacijskem portalu SPOT, prejme splošni izbrani osebni zdravnik zavarovanca oziroma poškodovanca, ki na podlagi podatkov v obrazcu in svoje strokovne ocene dopolni še zdravstveni del obrazca. Svoje ugotovitve sočasno evidentira še v zdravstveno dokumentacijo in uredi ustrezno bolniško odsotnost zavarovanca oziroma poškodovanca. □

Postopek ob nezgodi oziroma poškodbi pri delu v Skupini Talum

Organizacijski predpis OP 20.4.002 Raziskava poškodbe pri delu, ki določa postopek raziskave poškodb pri delu, se zaradi omenjene spremembe v zakonodaji ne spreminja. Še naprej velja, da je treba vsako poškodbo pri delu takoj raziskati oziroma analizirati, najti vzroke zanjo in predlagati ustrezne ukrepe. Prav tako je še naprej dolžnost delavca oziroma poškodovanca, da o poškodbi takoj obvesti svojega nadrejenega, poišče prvo pomoč, opravi preverjanje prisotnosti alkohola in s svojim nadrejenim poškodbo prijavi službi Skladnost poslovanja (pooblaščenca za varnost in zdravje pri delu ali varnostnemu inženirju).

Podrobnejše informacije najdete na
www.zzzs.si in www.irsd.si.

POSLOVNI DOGODKI

Portal B2B

DEJAN HORVAT

Odvisna družba Talum Izparilniki je s kupcem BSH sklenila posel za konfekcioniranje roll-bond uparjalnih plošč.

Sodelovanje s podjetjem OLS

Posel bomo v izvedli v sodelovanju z italijanskim podjetjem OLS, ki sodeluje v vlogi kooperanta. V podjetju OLS se bodo izvajale operacije dodelave, pakiranja in odpošiljanja zapakiranih palet z izdelki končnemu kupcu, pri čemer je treba zagotoviti sledljivost palet.

Iskanje rešitev za zagotavljanje sledljivosti palet

Prav sledljivost bo ključni izziv za sodelavce iz Informatike, ki smo v sodelovanju z ekipo iz odvisne družbe Talum Izparilniki že iskali optimalne rešitve. Naposled smo se odločili za sistema MES (ang. manufacturing execution system) in STP (spremljanje tehnoloških podatkov).

Sledljivost palete pomeni, da obstaja zapis, ki natančno opredeljuje vsebino odpremljene palete. Izziv za nas je bilo tudi vprašanje, kako operacijo konfekcioniranja informacijsko preseliti iz našega podjetja h kooperantu OLS. O tem izzivu smo razmišljali že leta 2021, ko smo postavili temelje za portal B2B.

Inovativna informacijska rešitev

Vzpostavljeni portal nam tako omogoča postavitev vnosnega mesta v italijanskem podjetju OLS. Zaposleni v podjetju OLS na svojem računalniku odpre stran za vnos obsega proizvodnje in porabe palet, podobno kot to počnejo naši sodelavci v proizvodnji pri vnosu v STP. Podatki, vneseni na portal, se preko spleta prepišejo v naš sistem STP. □

Po pakiranju paleto opremimo z nalepko, iz katere kupec BSH ne more razbrati, da je bila zapakirana zunaj Taluma. Fizična odprema pošiljke se izvede pri kooperantu. Sprema dokumenta o pošiljki, tj. odpremnica in račun za kupca, se izpišeta iz Talumovega sistema Infor LN.

Sodelavci iz Informatike smo pri omenjenem projektu uporabili kar nekaj inovativnih pristopov, da smo različne informacijske sisteme, kot so portal B2B, STP in Infor LN, povezali v skupno informacijsko rešitev.

Davčni izzivi

Odprema palet prek davčnega zastopnika v Italiji je zahtevala tudi ustrezno strokovno pomoč sodelavcev iz računovodstva, saj je bilo treba prilagoditi sistem davčnega poročanja in spremljajočo izhodno dokumentacijo.

Hvala vsem sodelavcem, ki ste pripomogli k uspešni realizaciji projekta.

[← Nazaj na pregled palet](#)

Podrobnosti palete: 2220558

Artikel: V180198900

Šarža: 2220558

Šarža OLS: 315/22

Nalepka: Natisni

Možne akcije

Zaključaj paleto

 Paleta uspešno zaključena!

Surovine

☐ Pokaži negirane vrstice

+ Dodaj surovine

Artikel	Šarža	Količina	Datum vnosa	Možne akcije
V180198200	2211870	60,0000	2. 09. 2022 17:31:24	
V180198200	2210873	40,0000	2. 09. 2022 17:31:35	

Proizvodnja

+ Dodaj proizvodnjo

Artikel	Šarža	Količina	Karakteristika izmeta	Datum vnosa	Možne akcije
V180198900	2211870	100,0000		2. 09. 2022 17:31:43	

22 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

IZOBRAŽEVANJE

Ergonomija

TINA LESJAK

VIR: Z. Balantič, A. Polajner, S. Jevšnik: **Ergonomija v teoriji in praksi**; T. Lesjak: **Ergonomska analiza delovnega mesta v podjetju Talum d.d. Kidričevo (magistrsko delo)**

FOTO: DEPOSITPHOTOS

Kaj je ergonomija?

Izraz ergonomija izhaja iz grščine (ergon – delo, nomos – znanost, zakonitost) in pomeni znanost o delu.

Ergonomija je znanstvena veda, ki s strokovnim preiskovanjem delovanja tehnologije, tehnike in okolice na človeka ter z ergonomskimi načeli in s pomočjo različnih znanstvenih strok skuša uskladiti odnose med človekom in delovnim ali življenjskim okoljem, cilj pa je humanizacija dela.

Delavec in delo

Osrednja nerazdružljiva pojma v delovnem okolju sta delavec in delo:

- **potek dela** je odvisen od vsebine in zahtev dela, tehnologije, organizacijskih razmerij in posameznika, ki delo opravlja,
- **delavca** pa določajo njegove kompetence, izkušnje in osebnostne lastnosti.

Glede na stopnjo tehnologije in znanosti v današnjem času je človek – delavec brez dvoma eden najpomembnejših členov v proizvodnji, zato je osnovno vodilo ergonomije v delovnem okolju zagotavljanje **dobre človekove kondicije ob ustrezni usklajenosti med delovnim mestom in človekovimi fizičnimi sposobnostmi, pretokom informacij in delovnimi obremenitvami ter zmogljivostmi**. Za doseganje tega se uporabljajo metodološki pristopi ergonomije, ki interdisciplinarno povezuje več različnih znanstvenih disciplin, kot so medicina, biomehanika, antropologija, fiziologija, psihologija, sociologija, ekologija, ekonomija, organizacija dela, teorija sistemov, mehanski in industrijski inženiring ter industrijsko oblikovanje.

Delitev ergonomije

Sodobno razumevanje ergonomije je sicer dokaj zapleteno, vendar je v osnovi razdeljena na področje:

- fizikalne,
- kognitivne in
- organizacijske ergonomije.

Povezava med delovno nalogo in delavcem

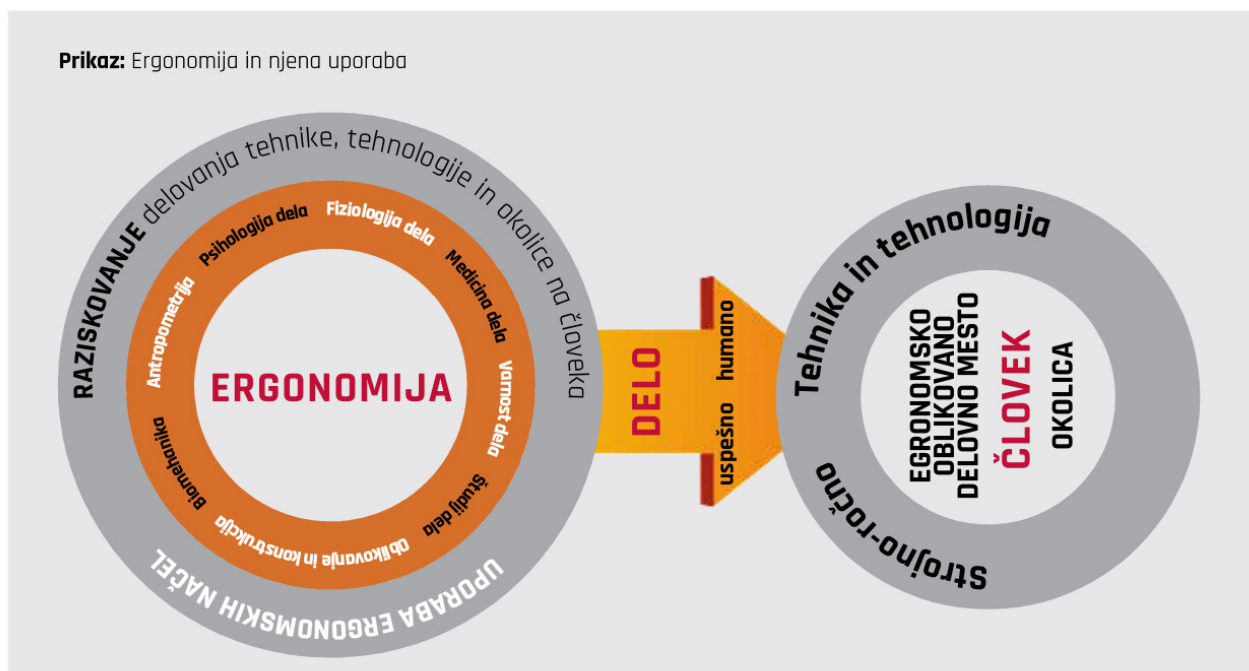
Analiza obremenitev in obremenjenosti delavca poteka v okviru delovnega sistema, ki tvori model povezave med **delovno nalogo** ter **delavcem**.

Delovna naloga je za delavca lahko obremenitev. Obremenitve so posamične ali jih je več, lahko se pojavljajo hkrati ali zaporedno. Tiste, ki se pojavljajo na posameznem delovnem mestu, lahko ugotovimo iz opazovanja (snemanja) delovne naloge, meritev in v pogovoru s človekom, ki delo opravlja.

Med obremenitvami in obremenjenostjo obstaja ravnotežje.

To pomeni, da so človekove psihološke in fiziološke funkcije uravnotežene. **Velikost obremenjenosti je odvisna od velikosti obremenitve in časa izpostavljenosti ter od sposobnosti, individualnih lastnosti in spretnosti delavca**. Obremenjenost se razlikuje med posamezniki in tudi v različnih okoliščinah pri istem človeku.

Zvišanje starostne meje za upokojevanje delavcev

Aktualne razprave v Evropi in predvsem v Sloveniji obravnavajo zvišanje starostne meje za upokojevanje delavcev. Vsakomur je razumljivo, da se človekove fiziološke in biomehanske lastnosti z leti močno spreminjajo. Te spremembe niso linearno odvisne od staranja, pač pa so fizikalne in kognitivne sposobnosti progresivno odvisne od časa. Medicinska znanost dokazuje, da so omenjene odvisnosti sicer zelo različne za posamezno vrsto funkcije, vendar je padec sposobnosti v višji starosti tudi večji. **Povsem razumljivo je torej, da bo v aktualnem času ergonomija postala eno temeljnih področij, na katerih se bodo iskale možnosti prilagoditve delovnih okolij starajočemu se aktivnemu prebivalstvu.** Dejstvo je, da se človek zaradi administrativnih premikov meje aktivnega vključevanja v delo ne bo staral počasneje. Zaradi tega bo treba s pomočjo ergonomije intenzivno poiskati rešitve za delovna mesta, ki bodo dovoljevala aktivno delo človeku, ki se bo upokojeval vsaj nekaj let kasneje. □

POSLOVNI DOGODKI

V času remonta smo v peč vgradili približno 110 ton materiala.

Remont peči R1

IGOR PUKLIČ, FOTO: BRANKO VOGRINEC

Tudi letos smo poleti začeli z remontu peči v proizvodnih poslovnih enotah. Opravili smo nekaj remontov na malih pečeh in manjši remont na peči S6, nedavno pa je bil zaključen tudi največji letošnji remont, to je remont peči R1 v PE Rondelice.

Preplet gradbenega, strojnega in elektro znanja

Remont na veliki peči R1, ki se je začel 15. julija, je potekal v domeni gradbincev, strojnikov in električarjev iz PE Servis in inženiring, ki so opravili vsa potrebna obnovitvena dela. Zaradi velikega obsega del smo k sodelovanju povabili tudi zunanje izvajalce. Potek remonta je po gradbeni plati nadzoroval nadzornik z Nizozemske, ki ga je k nam napotil proizvajalec ognjevarnega materiala.

Priprave na remont

Na remont se je ekipa pripravljala več mesecev. V tem času smo imeli kar nekaj koordinacijskih sestankov, na katerih smo določili oziroma uskladili plan in obseg del. Zaradi dinamike naročil v PE Rondelice smo morali remont končati v najkrajšem možnem času. To je za nas pomenilo, da smo delali tudi ob sobotah.

Potek remonta

Remont se je začel na levem, glavnem delu peči, na katerem smo porušili vse stene razen vmesnih. Rušenje je izvedla ekipa iz strojne delavnice v sodelovanju z zunanjim izvajalcem.

Po rušenju smo peč očistili, kovinske dele pa na novo speskali. Sledila je vgradnja ognjevarnega materiala, kar pomeni, da smo peč v notranjosti najprej obložili z izolacijskimi ploščami ter jo nato obzidali naprej z izolacijsko opeko, nato pa še s šamotno. Prostor med izolacijsko in šamotno opeko smo zapolnili z izolacijskim betonom.

Podoben remont glavne komore, pri kateri smo zamenjali tudi vmesno steno, je bil izveden pred sedmimi leti.

Dno peči smo obložili z izolacijskimi ploščami ter s plastjo izolacijskega in plastjo ognjevarnega betona.

Na strop peči smo navarili sidra iz inoks materiala in nanje obesili posebna keramična sidra, izdelana iz šamotne opeke. Sledila sta plast izolacije ter izolacijski in delovni beton.

Na desnem delu peči, ki je zalagalni, smo v tem času zamenjali beton na gorilniku in na stene nanесли brizgani beton, za kar uporabljamo poseben beton in stoj za obrizgavanje.

Vsa dela smo izvajali po segmentih, saj se zaradi visokih temperatur (tekočega aluminija) različne vrste betona različno širijo in krčijo, zato je treba vse dilatirati. Dilatacije so različnih debelin, odvisno od števila segmentov. Dno peči je npr. razdeljeno na 34 segmentov, strop peči pa na 16.

V okviru remonta smo zamenjali tudi žlebove – zamenjali smo jih s takimi z večjim presekom, nekaj manjših del pa smo izvedli tudi na vratih obeh komor peči.

Segrevanje peči

Pri remontu peči R1 smo imeli težave pri dobavi potrebnega materiala. Izpad smo namoestili z materialom iz gradbenega skladišča. Kljub tem izzivom smo remont izvedli v načrtovanem času.

Konec avgusta so v PE Rondelice peč začeli segrevati. Sredi septembra je bila že pripravljena na sprejem taline.

V času segrevanja peči naša ekipa ni počivala, saj smo že začeli z remontom peči Marconi 4 v PE Ulitki.

V času izvedbe remontnih del na peči R1 je livarna PE Rondelice zagotovila dodatnih 100 ton tekočega aluminija dnevno, tako da so kupce lahko nemoteno oskrbovali z rondelicami. □

Hvala vsem, ki ste sodelovali pri projektu. Skupaj smo ponovno dokazali, da z dobrim sodelovanjem premagamo prav vse izzive.

BILI SMO

The Battery Show Europe

FRANJO SKUBER, FOTO: RAJKO HABJANIČ

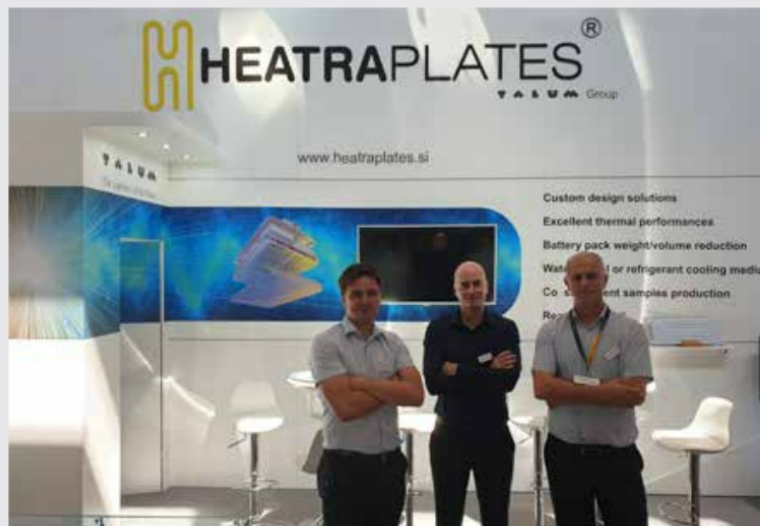
Proizvodni program toplotnih prenosnikov pod blagovno znamko HeatraPLATES smo že četrtrič zapored predstavili na sejmu The Battery Show Europe.

Sejem je bil od 28. do 30. junija svetovno središče dogajanja in izjemna priložnost za predstavitev najnovejših rešitev na področju baterij, baterijskih sistemov, komponent in storitev, povezanih s panogo.

Ekipa sodelavcev iz družbe Talum Izparilniki je na sejmu predstavila učinkovite rešitve hlajenja baterij za električna vozila z našimi roll-bond toplotnimi prenosniki HeatraPLATES. Sejem je bil odlična priložnost za negovanje vezi z obstoječimi kupci in za pridobivanje novih potencialnih kupcev.

V okviru sejma so organizirali tudi več konferenc, povezanih z aktualnim dogajanjem in problematiko v panogi. Na njih se je zvrstilo 99 predavateljev, ki so opozorili na poslovne in tehnične izzive, s katerimi se trenutno srečujemo proizvajalci baterij ter proizvajalci originalne opreme (ang. original equipment manufacturer – OEM) za avtomobile in njihovi dobavitelji. Med predavatelji so bili tudi predstavniki start up podjetij ter predstavniki akademskih, vladnih in raziskovalnih organizacij.

Na sejmu je bilo veliko pozornosti namenjene roll-bond tehnologiji za izdelavo toplotnih prenosnikov, ki je med bolj zaželenimi tehnologijami in predstavlja velik potencial za množično implementacijo v sisteme za hlajenje baterij za električna vozila. □

Več kot 540 razstavljalcev in čez 10.000 obiskovalcev.

26 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

CIGRE Pariz 2022

Okrogla miza

Pogovor z delegati OECD

BILI SMO

Talum se predstavi

DR. STANISLAV KORES, FOTO: NADJA NOVAK, SRIP KROŽNO GOSPODARSTVO, REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZA PODRAVJE

CIGRE Pariz 2022

V okviru Elesovega razstavnega prostora smo na tehnični razstavi svetovnega kongresa CIGRE Session 2022 predstavljali koncept projekta Virtualne baterije oziroma pametne proizvodnje primarnega aluminija s prekinljivimi obnovljivimi viri. Tehnična razstava je potekala od 29. avgusta do 2. septembra, na njej pa se je predstavilo več kot 300 podjetij s področja elektro-energetike. Ogledalo si jo je okrog 9600 obiskovalcev.

Azija tovarna sveta, kaj pa EU?

V okviru 5. mednarodne konference Tehnologije in poslovni modeli za krožno gospodarstvo – TBMCE 2022 smo 13. septembra v Portorožu sodelovali na okrogli mizi na temo Azija tovarna sveta, kaj pa EU? Diskutirali smo o aktualnih razmerah na trgu surovin in oskrbi s surovinami, krožnem gospodarjenju, odvisnosti od tujih trgov in o digitalizaciji.

Pogovor z delegati OECD

14. septembra 2022 smo v okviru projekta Prihodnost proizvodnje na podeželju na sedežu Regionalne razvojne agencije v Mariboru sodelovali v razgovoru s predstavniki OECD, namenjenem razumevanju preoblikovanja proizvodnje v regijah v zadnjih desetletjih ter priložnosti in izzivov za prihodnost v okviru svetovnih trendov, kot sta digitalizacija in globalizacija.

Spletna konferenca

20. septembra 2022 smo v okviru Zelene akademije na spletni konferenci na temo Energenti z vidika konkurenčnosti gospodarstva in razogljičenja sodelovali s prispevkom Zelena in pametna transformacija v industriji aluminija ter predstavili našo pot transformacije in vlogo aluminija za zmanjševanje globalnega ogljičnega odtisa. □

BILI SMO

Aerosol Dispensing Forum v Parizu

MAG. GREGOR ZEČEVIĆ, FOTO: MAG. GREGOR ZEČEVIĆ

Konec junija smo se na povabilo Aerobala, mednarodnega združenja proizvajalcev aluminijastih aerosolnih doz, in delovne skupine v okviru organizacije Aluminium Deutschland udeležili razprave o reciklaži in razvoju aluminijaste aerosolne doze iz PCR materiala na sejmu Aerosol Dispensing Forum v Parizu.

Aerosol Dispensing Forum je eden najpomembnejših dogodkov v industriji aluminijastih aerosolnih doz, saj se na njem zbere celotna dobavna veriga za te vrste doze. Tokrat so bili na govorniškem odru prvič skupaj proizvajalec rondelic (Talum, Gregor Zečević) in proizvajalec aerosolnih doz (Tubex, Leopold Werdich), ki narekuje ta trende v tej panogi, uporabnik aerosolnih doz (Beiersdorf, Alban Bourcier) in organizatorja dogodka (Aluminium Deutschland in Združenje za aerosolne doze Aerobal). Njihov pogovor je bil deležen velikega zanimanja celotne panoge, kar potrjuje dejstvo, da je tema v zvezi s PCR materialom, reciklažo in trajnostjo zelo aktualna.

PCR rondelica - včeraj izziv, danes priložnost, jutri realnost

Talum je vodilni proizvajalec rondelic na svetu in pionir na področju ponudbe rondelic, narejenih 50- ali 100-odstotno iz PCR materiala, zato smo pomemben člen v verigi dodane vrednosti in imamo ključno vlogo v razvoju trajnostne embalaže, proizvedene iz aluminijastih rondelic.

Inovacije, trajnost, utrjevanje vodilne pozicije

V Talumu smo z **inovativnim razmišljanjem** in **vztrajnostjo**, z **izkušnjami** in **znanjem** vzpostavili učinkovit **poslovni model reciklaže PCR aluminijastega odpada** in pomagali trg prepričati, da trajnost in PCR nista le »fama«, temveč priložnost za aluminijско industrijo. To postavlja Talum vsaj korak ali dva pred konkurenco, kar se odraža v velikem porastu naročil rondelic v tekočem letu ter napoveduje rast prodaje tudi v prihodnosti.

Učinkovit razvoj PCR zagotavlja Talumu osrednjo vlogo na trgu rondelic, saj postajamo vodilni dobavitelj rondelic za proizvajalce aluminijastih aerosolnih doz in tub. Posledično se ustvarjajo novi in krepijo obstoječi razvojni projekti ter partnerstva z našimi kupci. □

POSLOVNI DOGODKI

Razvojno partnerstvo
s podjetjem **Linhardt**

MAG. GREGOR ZEČEVIČ,
FOTO: **ALEKSANDRA JELUŠIČ**

Kupec in razvojni partner Linhardt, ki sodi med pomembnejše proizvajalce aerosolnih doz in tub v Evropi, ocenjuje PCR in trajnost kot priložnost in osnovo za nadaljnjo rast in razvoj podjetja. Zaradi podobnih ciljev, vizije, odnosa do trajnosti, strateško pomembnega partnerstva in želje po krepitevi odnosa med podjetji smo 9. septembra v Talumu gostili širše vodstvo podjetja Linhardt.

Gostom smo predstavili naše obvladovanje metalnega toka in pripravo PCR taline ter proizvodnjo rondelic, nato pa je sledil pogovor na temo PCR – uspeh ali neuspeh (PCR – top oder flop).

Obisk in debata sta bila odlična priložnost za vse udeležence. Predstavniki iz podjetja Linhardt so dobili priložnost za spoznavanje procesa obvladovanja metalnega toka primarnega in sekundarnega aluminija ter za lažje razumevanje omejitev in priložnosti, ki jih ponujajo PCR rondelice, talumovci pa za pridobitev informacij in potrditev pomembnosti PCR materiala na področju embalaže.

Gre za prvi takšen dogodek povezovanja širšega vodstva Taluma z našim kupcem. Verjamemo, da bo to v prihodnosti postalo dobra praksa in način za pridobivanje novih uvidov, za izzive, širjenje obzorij, spodbujanje inovativnosti in posledično za generiranje novih poslovnih in tehnoloških idej. □

BILI SMO

Industrija aluminija ponovno predstavljena na enem mestu

DANICA HRNČIČ, FOTO: DANICA HRNČIČ

V času od 27. do 29. septembra je v Düsseldorfu po štiriletnem premoru ponovno potekal eden najpomembnejših dogodkov leta za aluminijско industrijo. Na sejmu je razstavljal tudi Talum.

Trajnostna zaveza aluminijske industrije

Trajnost in krožno gospodarstvo sta pomembni zavezi sodobne družbe ter vizija vseh akterjev aluminijske industrije, saj aluminij že danes velja za trajnostno kovino prihodnosti. Ob odprtju sejma so akterji, ki pomembno sooblikujejo trg aluminija, poudarili tudi izzive, ki jih Evropi prinaša energetska kriza.

Aluminij – ponudnik rešitev

V okviru sejma je v organizaciji združenja Aluminium Deutschland potekala konferenca Aluminij – ponudnik rešitev. Na konferenci so različni strokovnjaki in pomembni akterji v aluminijški industriji predstavili priložnosti, ki jih srebrna kovina ponuja na področju recikliranja in krožnega gospodarstva, na področju nove mobilnosti, razvoja novih tehnologij in kot material za pametna in okolju prijazna mesta prihodnosti.

Aluminij, rešitev za zeleno prihodnost

Talum se je na sejmu predstavil s sloganom Aluminij, rešitev za zeleno prihodnost. Sejemska ekipo so sestavljali sodelavci tržniki iz posameznih poslovnih enot. Obiskovalcem in poslovnim partnerjem so predstavili naša prizadevanja na področju trajnostnega preoblikovanja v visokotehnološko podjetje, ogljično nevtralne izdelke za transportno, pakirno, gradbeno in elektro industrijo, programe drogov, rondelic, ulitkov, toplotnih prenosnikov in storitev PE Servis in inženiring.

30 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

Pregled dogajanja na enem mestu

Sejem je na enem mestu ponudil pregled dogajanja v celotni aluminijški panogi – od proizvajalcev, predelovalcev in končnih potrošnikov do dobaviteljev tehnologije iz več kot 50 držav, obiskalo pa ga je več kot 20.400 ljudi.

Izjave sodelavcev, ki so bili del sejemske ekipe**Sandi Peršuh, PE Aluminij**

Sejma Aluminium sem se udeležil prvič. Navdušil me je predvsem zaradi velikosti in raznolikosti razstavljalcev (prišli so s celega sveta) ter njihove ponudbe. Ugotavljamo, da so nam vsem skupna prizadevanja za trajnostni razvoj. Sejem smo izkoristili za seznanitev z našimi potencialnimi poslovnimi partnerji. Menimo, da je to odlična priložnost, da se na enem mestu srečaš z akterji iz celotne aluminijške industrije.

Gregor Zečevič, PE Rondelice

Sejem Aluminij je tradicionalno postregel z veliko novostmi, predvsem pa potrdil smernice aluminijške industrije, ki so vidne v zadnjih nekaj letih. Trg daje prednost izdelkom, ki so trajnostni, reciklabilni in puščajo majhen ogljični odtis. Talam ima na tem področju izjemen potencial in v tej perspektivi na nekaterih področjih že uspešno deluje, spet na drugih ima še prostor za napredek, kar predstavlja priložnost za krepitev konkurenčne pozicije. Opazna je izjemna rast in razvoj turških podjetij (domnevno kot posledica nevtralne pozicije in obrega sodelovanja tako z Rusijo kot EU) in manjša udeležba podjetij s Kitajske. Sejem je bil v primerjavi s sejmi iz preteklosti okrnjen (manj razstavljalcev) in slabše obiskan, a je bila večina udeležencev na sejmu tesno povezana z industrijo, zato je bila kakovost razgovorov, seminarjev in diskusij na visoki ravni.

Borut Kostanjevec, PE Ulitki

Za akterje, ki so del industrije aluminijastih ulitkov, namenjenih pretežno avtomobilski industriji, je sejem Aluminium dobra priložnost za pridobivanje novih poslovnih partnerjev tudi izven avtomobilске industrije in za diverzifikacijo portfelja kupcev. Na sejmu smo navezali deset obetavnih poslovnih stikov, ki že imajo zastavljene konkretne projekte in s tem obetajo poslovno sodelovanje.

Domen Kordež, PE Servis in inženiring

V času sejma sem obiskal 15 potencialnih kupcev in jim predstavil program storitev in izdelkov PE Servis in inženiring. Zavedamo se, da je to šele prvi korak na poti k poslovni navezi, saj so po vrnitvi s sejma na vrsti posejemske aktivnosti, ki zajemajo komunikacijo in usklajevanje s potencialnimi poslovnimi partnerji. Obisk na sejmu smo izkoristili tudi za poslovni obisk naših dobaviteljev. Menimo, da je bil Talamov razstaveni prostor dobro obiskan in da je ekipa odlično opravila svojo nalogo.

Franjo Skuber, Talam Izparilniki

Sejem Aluminium je za nas pomemben dogodek, saj prek njega negujemo naše obstoječe poslovne naveze in se seznanjamo z novimi potencialnimi poslovnimi partnerji. Na razstavnem prostoru nas je obiskalo kar nekaj poslovnih partnerjev s področja proizvodnje baterijskih paketov, s katerimi sorazvijamo različne rešitve za hlajenje baterij in drugih komponent. Sejem smo izkoristili tudi za mreženje z različnimi podjetji, s katerimi že sodelujemo ali pa bomo v prihodnosti morda še sodelovali. □

BILI SMO

Aluminijasti izdelki, storitve za končne potrošnike in zelena transformacija

DANICA HRNČIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ, DANICA HRNČIČ

Talumovci smo v okviru tradicionalnega 54. MOS-a od 14. do 18. septembra na celjskem sejmišču uspešno predstavili izdelke iz aluminija in raznolike storitve, ki jih končnim potrošnikom ponujajo naše odvisne družbe.

Uspešno predstavili naše izdelke in storitve

Talum je s svojo tradicijo in družbeno angažiranostjo v lokalnem okolju že od nekdaj pomemben deležnik. To in reprezentativen razstaveni prostor sta bila razloga, da se je v času sejemskega dogajanja pri nas z zanimanjem ustavilo veliko obiskovalcev, ki smo jim predstavili prednosti aluminija, naše ogljično nevtralne izdelke, trajnostne cilje ter storitve naših odvisnih družb (Ekotal, Vargas-Al, Vital). Veliko pozornosti so bili deležni aluminijasti ulitki, ki jih izdelujemo za prestižne blagovne znamke KTM, BMW in Volkswagen, ter rondelice, iz katerih izdelujemo tube in doze za kozmetično, prehransko in farmacevtsko industrijo.

Obiskovalce so pritegnile tudi storitve za končne potrošnike, ki jih ponujajo naše odvisne družbe Ekotal, Vargas-Al in Vital – predvsem alarmne naprave in sistemi za varovanje osebnega premoženja, ki so si jih lahko obiskovalci sejma tudi v živo ogledali. Za vse omenjene storitve smo pripravili sejmski popust, ki ga je mogoče izkoristiti do konca oktobra, sodelavci iz družbe Vital pa so poskrbeli še za slastne kulinarične zalogajčke, s katerimi so se obiskovalci okrepčali.

Podarjena taluminka kot simbol trajnosti

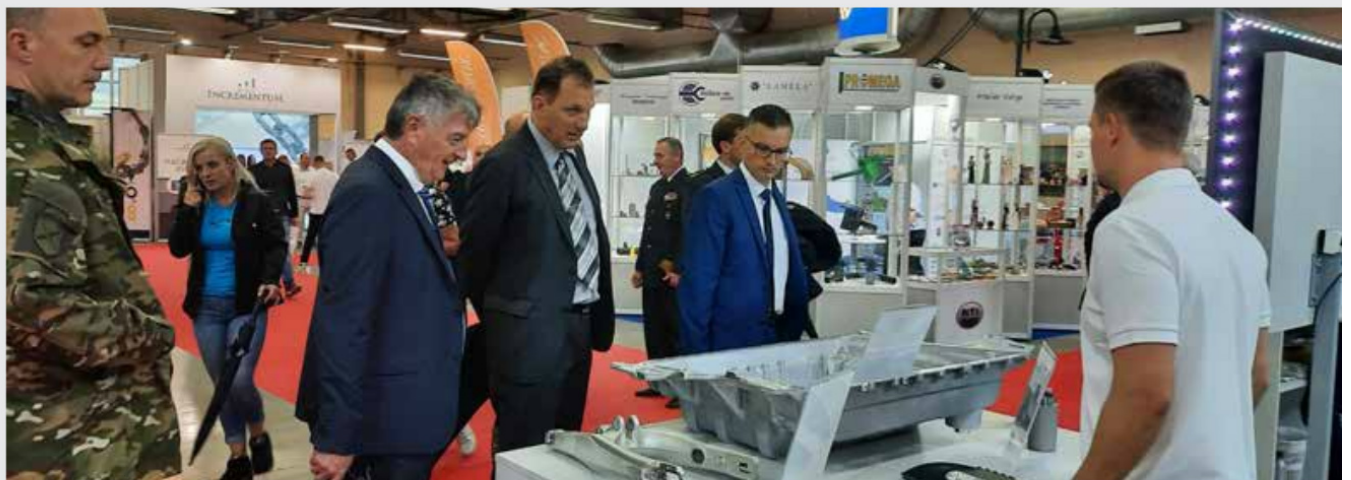
Poskrbeli smo, da so obiskovalci s seboj domov odnesli tudi uporaben košček aluminija v obliki taluminke, simbola Talumove zelene transformacije, ki je izdelana iz 100-odstotnega recikliranega aluminija. Naša taluminka je v času sejma razveselila kar 1400

obiskovalcev in verjamemo, da bo novim lastnikom dobro služila ter jih ves čas opominjala, da je aluminij zelena kovina prihodnosti.

Pomen reciklaže

V zadnjem času so se razmere na trgu energije zelo spremenile, kar občutijo tudi gospodinjstva. Prav zaradi tega smo talumovci s predstavitvijo na sejmu obiskovalcem predstavili naš intenzivni proces preoblikovanja proizvodnje aluminija od elektro intenzivnega primarnega načina na način pretaljevanja odpadnega aluminija (reciklaža).

Kot so organizatorji zapisali ob zaključku sejma, je 54. MOS s 60.000 obiskovalci znova dokazal, kako pomemben je za slovensko gospodarstvo. □

INTERVJU

Gasilec ne postaneš, kot gasilec se rodiš

Pogovor s tekmovalko in tekmovalci
letošnje gasilske olimpijade

ALEKSANDRA JELUŠIČ,
NATAŠA VODUŠEK FRAS
FOTO: TATJANA MOHORKO,
ARHIV TEKMOVALCEV

Gasilci so letos poleti pomembno sooblikovali naš vsakdan. Požrtvovalno so se borili z največjim požarom na Krasu, svoje znanje in spretnost pa so pokazali še na gasilski olimpijadi, ki je v Celju potekala od 17. do 24. julija. Na olimpijadi se je pomerilo 2650 tekmovalcev iz 20 držav. Med njimi so bili tudi naši sodelavci Metka Vidovič, Franc Zajc in Stane Žumer iz PGD Hajdoše (zlata medalja) ter Zvonko Habjanič, Jože Sladnjak in Žiga Volmut iz PGD Podgorci (bronasta medalja).

Kot podporniki olimpijade smo bili na sejemske delu v Celju prisotni z našo družbo Vargas-Al. Predstavili smo storitve na področju varovanja in požarne varnosti. Obiskovalci so bili veseli tudi naše taluminke za vodo, ki v vročih dneh pride še kako prav.

Je gasilstvo del vaše družinske tradicije ali ste kako drugače prišli v stik z njim? Kdaj ste se z gasilstvom začeli ukvarjati in kako dolgo to že počnete?

Metka Vidovič: Gasilstvo je naša družinska tradicija, zato mi je bilo to poslanstvo položeno v zibelko. Oče je bil mentor in trener, ki je otroke in mladež pripravljala na gasilska tekmovanja. Če kdaj kdo izmed njih ni mogel priti na trening, me je kar vključil v ekipo. Tako sem se že v otroštvu začela uvajati v gasilstvo, najbolj ponosna pa sem bila, ko sem si prvič naredila gasilsko uniformo.

Franc Zajc: Z gasilstvom sem se srečal že v otroštvu in mu ostal predan do leta 1991, po dobrih dvajsetih letih premora pa sem se v njem ponovno našel. Obiskal me je namreč mentor iz Prostovoljnega gasilskega društva Hajdoše in me povabil k sodelovanju. Člani ekipe so se mi zdeli odlični – kot ljudje in tudi kot tekmovalci, zato sem izziv z veseljem sprejel. Od takrat dalje redno sodelujemo. To je bila že moja druga olimpijada, ki sem se je udeležil.

Jože Sladnjak: Pri osmih letih sem izgubil oba starša. Starejši gasilski člani so bili mnenja, da se moram priključiti kakšni skupini, saj skupine delujejo po principu družine. Tako sem se priključil gasilec in temu poslanstvu ostajam zvest že štirideset let. V tem času sem kot gasilec opravljala različne naloge – bil sem predsednik in tekmovalec, zadnjih petnajst let pa delujem kot trener tekmovalne gasilske ekipe (sprva ženske, ki je dosegla zavidljive rezultate, nato pa moške v kategoriji A). Zelo rad imam delo z ljudmi, še posebej z mladimi, zato mi je trenerstvo pisano na kožo. Nekateri pravijo, da če si obkrožen z mladimi, se v srcu nikoli ne postaraš. Menim, da to res drži.

Žiga Volmut: Kot osnovnošolca me je h gasilec povabil prijatelj, ki je danes predsednik našega prostovoljnega gasilskega društva. V njem sem aktiven že 15 let.

Zvonko Habjanič: Pri gasilcih je bil najprej oče, nato se jim je pridružil brat, na koncu pa sem gasilec postal še sam. V domače prostovoljno gasilsko društvo sem se kot mladinec včlanil leta 2008. Iz mladinske ekipe sem kasneje prešel v člansko, v kateri delujem še zdaj.

Stane Žumer: Gasilstvo je del naše družinske tradicije. Sam sem med gasilce stopil leta 1999. V tem času sem bil namreč v okviru služenja vojaškega roka vključen v gasilsko brigado Sežana. To je bilo obdobje, ko sem se intenzivno izobraževal in sodeloval pri približno 250 intervencijah, povezanih s požari ali drugimi nesrečami. Danes sem poveljnik Prostovoljnega gasilskega društva Hajdoše.

Letos ste sodelovali na gasilski olimpijadi, na kateri je vaša ekipa dosegla zavidljiv rezultat (zlato ali bronasto medaljo). Navadno zunanji opazovalci vidimo le rezultate, redkeje pa vse treninge, odrekovanja ... Koliko priprav ste imeli in čemu vse ste se v tem času morali odreči, da ste lahko kot ekipa dosegli ubranost in vrhunsko formo?

Metka Vidovič: Priprave na gasilsko olimpijado trajajo ves čas. Ko se ena zaključi, se že začne štiriletno obdobje treningov za novo. Izbira ekip je zahtevna. Ekipa se mora najprej udeležiti območnega, občinskega in regijskega tekmovanja ter na njih doseči dobre rezultate. Samo tri najboljše ekipe z regijskega tekmovanja se namreč lahko uvrstijo na državno. Le tiste ekipe, ki so na državnem tekmovanju najboljše, gredo na izbirno tekmovanje, najboljše ekipe z izbirnega tekmovanja pa dobijo vstopnico za nastop na gasilski olimpijadi. Zame je tekmovalno gasilstvo način življenja. Hvaležna sem, da me družina pri tem podpira.

Franc Zajc: Za takšne rezultate je potrebnih več let trdega dela. Od prejšnje olimpijade je minilo pet let in od takrat smo se ves čas pripravljali na letošnje tekmovanje. Vmes nas je presenetil še covid, kar je izvedbo treningov zelo otežilo. Trenirali smo enkrat na teden. Treningi so potekali na prostem, razen v zimskem času, ko smo se preselili v dvorano v Hajdošah, zadnjo zimo pa smo

PGD Podgorci, člani A, foto: Tatjana Mohorko

PGD Podgorci, člani A, foto: Tatjana Mohorko

34 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

treninge imeli na stadionu NK Drava Ptuj. V pripravljalnem obdobju smo se udeleževali tekmovanj gasilske lige. Zadnjega pol leta pred olimpijado smo treninge še stopnjevali, kar pomeni, da smo trenirali najmanj dvakrat tedensko. V času priprav se je bilo treba marsičemu odreči, a to je cena uspeha. V ekipi pa je tako kot v družini: imamo se radi, a pride tudi do trenj in nesoglasij, ki jih je treba zgladiti. Dva meseca pred olimpijado se je eden izmed tekmovalcev poškodoval in se žal ni mogel udeležiti tekmovanja. A na koncu se je vse dobro izteklo.

Jože Sladnjak: Nekoč se naša gasilska ekipa ni udeleževala gasilskih olimpijad, a bili smo zagnani in želeli smo preseči raven tekmovanj na občinski ravni. Zavedali smo se, da preskok na višjo raven tekmovanj pomeni več treningov, več odrekovanja in tudi višje stroške. Sprva so bili člani še šolarji, ki so trenirali petkrat na teden in se udeležili prav vsakega tekmovanja. Na ta način so pridobivali nova znanja in izkušnje. Uspehi niso izostali in kmalu smo začeli zmagovati. Z zmagami je prišlo tudi več finančne podpore, opazili pa so nas tudi na Gasilski zvezi Slovenije. Spominjam se, da smo na prvem državnem prvenstvu v Kopru izgubili, a prav takrat sta se pokazala borbeni duh in vztrajnost ekipe, saj nismo klonili. Že na naslednjem tekmovanju smo se uvrstili v kvalifikacije (na državnem prvenstvu smo bili drugi, na pokalnem tekmovanju pa prvi). Danes je naša ekipa v lokalnem okolju zelo priljubljena in imamo tudi svoje navijače. Podpora pomeni obveznost – vedeli smo, da na gasilski olimpijadi ne smemo razočarati. Za svoj cilj smo trenirali tudi do štirikrat na teden. Veliko smo delali za fizično kondicijo in moč. Vajo, ki je bila del tekmovanja, pa smo intenzivno izpopolnjevali zadnja dva meseca. V tem času se je bilo treba marsičemu odreči, a v ekipi se odlično počutim, in ko treniram, pozabim na vse skrbi.

Žiga Volmut: Priprave so potekale od novembra lani. V tem času smo se tekmovalci morali odreči marsičemu, tudi drugim hobijem. Ves prosti čas smo namreč namenili treningom.

Zvonko Habjanič: Na letošnji gasilski olimpijadi smo z ekipo osvojili bron. To je odličen rezultat glede na dejstvo, da je bila to prva olimpijada, na katero smo se uvrstili kot člani v kategoriji

A, in da je prav v kategoriji A največ konkurence. Septembra lani smo se na državnem tekmovanju uvrstili v kvalifikacije, oktobra pa smo že začeli trenirati. Treninge smo imeli trikrat na teden po uro in pol. Sprva so bili treningi namenjeni nabiranju kondicije in moči, nato pa so se stopnjevali in postajali vedno bolj zahtevni. Odrekanja je bilo veliko – tako za družino kot tudi za nas same.

Stane Žumer: V ekipi sem se znašel nepričakovano, saj se je eden izmed članov poškodoval in na pripravah ni mogel več sodelovati. Do olimpijade je bilo samo še dva meseca, zato sem se intenzivno lotil priprav, ki pa niso bile samo kondicijske. Izpopolniti sem moral vajo in si pridobiti tudi psihično pripravljenost. Treningi so potekali od dva- do trikrat tedensko, vsaj enkrat na teden pa sem se z ekipo udeleževal tudi različnih tekmovanj. Zadnji teden pred olimpijado so bili treningi še intenzivnejši, saj so potekali ves dan.

Kako bi nekomu, ki si nikoli ni ogledal gasilske olimpijade, razložili dogajanje na njej?

Metka Vidovič: Gasilska olimpijada je zelo podobna športni, le da na njej tekmujejo gasilci. Na olimpijadi se ekipe med seboj pomerimo v različnih disciplinah, ekipe pa so razdeljene glede na kategorijo, in sicer na profesionalne gasilske ekipe, prostovoljne gasilske ekipe, ki se delijo na člane in članice A in B, ter mladinske gasilske ekipe. Slovenija za zdaj še nima profesionalne gasilske ekipe, v kategoriji prostovoljnih gasilskih ekip pa smo letos osvojili dve zlati in eno bronasto odličje. Zelo dobri smo tudi v mladinski konkurenci (otroci do 16. leta starosti).

Franc Zajc: Zelo težko je opisati energijo, ki je prisotna na gasilski olimpijadi in jo ustvarjajo polne tribune ljudi, trema in vznemirjenje. Pomembno je, da vsem tem dejavnikom ne podležeš in da ostaneš psihično močan in stabilen ter se osredotočiš na samo tekmovanje. Za vse to si se namreč pripravljaj več let. Tekmovanje je sestavljeno iz gasilske vaje in štafetnega teka z ovirami. Ekipe so razdeljene na člane v kategorijah A in B, članice v kategorijah A in B, industrijska društva ter mladinske

PGD Hajdoše, članice B, foto: arhiv tekmovalcev

PGD Hajdoše, člani B, foto: arhiv tekmovalcev

ekipe v različnih kategorijah. V ekipi so pomembni ekipni duh, usklajenost in dobro sodelovanje, k borbenosti ekipe pa pripomore tudi spodbuda s tribun.

Jože Sladnjak: Vaja, ki smo jo izvedli na tekmovanju, je zelo zahtevna in je od nas zahtevala usklajenost, povezanost in ekipni duh. Lahko bi celo rekel, da gre za »ubrani ples« desetih tekmovalcev. Vsak napačen gib ali najmanjša napaka vpliva na končni rezultat. Vzdušje na tekmovanju je neponovljivo in ga je težko ubesediti. Udeležba na olimpijadi je največ, kar kot tekmovalec lahko dosežeš.

Žiga Volmut: Dogajanje na gasilski olimpijadi je zelo težko ubesediti. V kratkem času se zgodi tako veliko stvari, da še sam potrebuješ nekaj časa, da premleješ vse vtise in občutke.

Zvonko Habjanič: Na gasilski olimpijadi potekajo tekmovanja v več kategorijah oziroma športnih disciplinah. V Sloveniji sta priljubljeni disciplini suha izvedba trodelnega napada po pravilih CTIF ter štafeta 8 × 50 metrov z ovirami, tekmuje pa se še v disciplinah plezanje s kljukasto lestvijo, štafeta na 100 metrov z ovirami, štafeta 4 × 100 metrov z ovirami in taktična hitra mokra vaja. V okviru letošnje gasilske olimpijade je potekala tudi mladinska olimpijada, ki jo prirejajo vsaki dve leti. Na njej so se med seboj pomerile mladinske ekipe. Tekmovali so v disciplinah vaja in štafeta. Menim, da sta ekipni duh in zbranost najpomembnejša elementa za doseganje dobrih rezultatov. Na tekmovanju smo imeli veliko spodbude s tribun, saj so nas prišli podpret domači navijači. Podpora okolice je zelo pomembna, je pa res, da si med samim tekmovanjem tako osredotočen na izvedbo vaje, da okolice niti ne zaznavaš. Vriskanje in spodbude slišiš šele, ko je vse za teboj. Občutek je odličen.

Stane Žumer: Na gasilsko olimpijado se uvrstijo najboljše ekipe s celega sveta in se med seboj pomerijo v različnih tekmovalnih disciplinah. Ekipe se delijo na poklicne, prostovoljne gasilske ekipe in mladino. Olimpijada je za tekmovalca vrhunec, in ko se tekmovanje začne, pozabiš na vse odrekanje in garanje. Vzdušje na tribuni, ko nekaj tisoč navijačev spodbuja tekmovalce, je nepozabno. Imaš namreč občutek, da se energija s tribun pretaka vate. Potem se osredotočiš na tekmo in daš vse od sebe.

Ste obiskali tudi naš predstavitveni prostor? Kakšni so vaši vtisi?

Metka Vidovič: Ja, smo. Obiskala ga je celotna ekipa. Od sodelavke Anite, ki je bila prisotna v predstavitvenem prostoru, smo bili deležni navdušenega in veselega sprejema. To je bila priložnost za klepet in spominsko fotografijo. Pa še taluminko smo dobili, ki je itak zakon. Prisotnost družbe Vargas-Al na dogodku se mi zdi zelo pomembna, saj smo na ta način storitve družbe predstavili širši javnosti.

Franc Zajc: Seveda smo ga obiskali. Bil je odličen.

Jože Sladnjak: Ja, obiskali smo ga dvakrat in bili odlično sprejeti.

Žiga Volmut: Ja, seveda, s celotno ekipo.

Zvonko Habjanič: Z veseljem smo obiskali razstaveni prostor in sodelavce. Lepo je bilo videti znane obraze, poklepetati z njimi, narediti spominsko fotografijo ... Hvala vsem sodelavcem, ki ste nas na tekmovanju spodbujali.

Stane Žumer: Seveda. Celotna ekipa si je ogledala naš predstavitveni prostor. Bil je lepo urejen in tudi sprejem sodelavcev je bil odličen.

V času, ko je v Celju potekala olimpijada, so na Krasu gasilci tekmovali s časom nekoliko drugače. Kako ste sami doživljali požar na Krasu in ali ste se morda tudi sami udeležili kakšne intervencije?

Metka Vidovič: Pri gašenju požara je sodelovalo veliko gasilcev, ki jih tudi osebno poznam, zato sem bila o dogajanju sprti obveščena. Upam si trditi, da smo imele tekmovalne ekipe o požaru na Krasu celo več informacij iz prve roke kot novinarji, ki so bili na kraju dogodka. Ponosni smo lahko, da je slovenska gasilska organizacija ena najbolj organiziranih v Evropi in ima vzpostavljen natančen sistem za zaščito in reševanje, kar se je na Krasu tudi potrdilo.

Franc Zajc: Tekmovalna ekipa se ni udeležila gašenja na Krasu, so pa se tja odpravili prostovoljni gasilci iz našega društva. Žal sta obe zadevi sovpadali. Negativna nastrojenost do nas se je občutila – na razglasitvi rezultatov na primer medijev ni bilo.

Jože Sladnjak: Slovenski tekmovalci smo se zaradi dogodkov, ki so sovpadali, počutili zelo neprijetno. Ves čas smo spremljali dogajanje na Krasu, a zagotovljeno nam je bilo, da imajo dovolj prostovoljcev in da naša intervencija ni potrebna. Večji problem je bila voda, ki je je primanjkovala. Fantje iz naše ekipe so bili ves čas pripravljeni. Če bi jih vpoklicali, bi se nemudoma odzvali. Zelo pa so me razjezili in razočarali negativni komentarji na družbenih omrežjih.

Žiga Volmut: Dogajanje na Krasu smo ves čas spremljali na družbenih omrežjih.

Zvonko Habjanič: Vsi v ekipi smo ves čas spremljali dogajanje na Krasu in upali, da bodo požar čim prej omejili in pogasili. Po uradnem sprejemu smo operativci imeli namen priskočiti na pomoč, vendar so nam sporočili, da imajo dovolj ljudi.

Stane Žumer: Takšnega požara Slovenija ne pomni. Naši gasilci iz društva Hajdoše so se večkrat udeležili intervencije na Krasu. Tudi sam sem se jim imel namen pridružiti, a so nam sporočili, da imajo dovolj ljudi. Velik poklon vsem, ki ste se borili s požarom in ga na koncu ukrotili.

36 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

Kakšna je razlika med tekmovalnim in klasičnim gasilstvom? Ste takrat, ko se ne pripravljate na olimpijado, vključeni v gasilska društva kot gasilci, ki pomagajo ob različnih nesrečah?

Metka Vidovič: Prostovoljni gasilci smo ljudje, ki smo del svojega prostega časa pripravljeni nameniti usposabljanju in izobraževanju s področja zaščite in reševanja pri nesrečah in požarih. Del tega usposabljanja so tudi gasilska tekmovanja – priprava na tekmovanje je hkrati tudi priprava na reševanje in pomoč.

Franc Zajc: Naša ekipa je sestavljena iz gasilcev, ki samo tekmujejo, in tudi takšnih, ki so tudi operativci. Prednost takšnih ekip je, da spodbujajo mlade, da se nam pridružijo. Ta mladina se nato seznani z gasilstvom in navadno postanejo prostovoljni gasilci.

Jože Sladnjak: Člani naše ekipe so vsi tudi operativci. Tekmovanja so samo način, da preizkusimo svoja znanja, niso pa naša prioriteta. Zavedamo se, da tekmovanja pritegnejo veliko mladih, ki nato ostanejo v naših vrstah. V naši ekipi je tudi poklicni gasilec Zvonko Habjanič, ki je zaposlen v družbi Vargas-Al.

Žiga Volmut: V času, ko se ne pripravljam na olimpijado, se udeležujem intervencij ob nesrečah. Sem namreč v operativni gasilski enoti.

Zvonko Habjanič: Tekmovalno gasilstvo poteka vse leto. Organizirano je tekmovanje v suhi izvedbi trodelnega napada, v zimskem času pa tekmujejo v spajanju sesalnega voda (SSV). Tekmovalno gasilstvo se precej razlikuje od klasičnega, saj je slednje nepredvidljivo in nikoli ne veš, kdaj boš moral na intervencijo in kaj te bo na kraju nesreče čakalo. Za razliko od tega je v tekmovalnem delu celotna vaja vnaprej znana in vsak gasilec natančno ve, kakšno delo mora opraviti.

V našem prostovoljnem gasilskem društvu opravljam funkcijo

namestnika predsednika društva, predsednika gradbenega odbora (pravkar gradimo nov gasilski dom) in operativnega gasilca. Če je le mogoče, sem veliko v stiku z vsemi člani društva, pomagam pa tudi pri postavitvi novega gasilskega doma.

Stane Žumer: Tekmovalno gasilstvo je namenjeno predvsem mladim, ki jim želimo to poslanstvo predstaviti z igro in jih navdušiti, da okrepijo naše vrste. To je tudi dober način za preživljanje prostega časa, saj na vajah gasilec pridobiva telesno kondicijo, vrednote, nove gasilske veščine in se družijo s sovrstniki.

Opišite nam gasilsko izkušnjo, ki vas je spremenila oziroma vam prevrednotila vrednote.

Metka Vidovič: Pred 14 leti je bilo na našem območju hudo neurje s točo. Takrat se je pokazalo, kako pomembni so množično prostovoljno gasilstvo, dobro medsosedsko sodelovanje in solidarnost.

Franc Zajc: Nikoli ne bom pozabil požara v naši vasi. Pogorelo je kar pet hiš. Takrat sem bil v šestem razredu osnovne šole in sem bil že član prostovoljnega gasilskega društva.

Jože Sladnjak: Nikoli ne bom pozabil intervencije, v kateri so sodelovali tudi naši člani iz kategorije A. Gasilca sta iz gorečega objekta reševala invalidno osebo. Evakuacija je potekala skozi okno in po lestvi. Samo slabi dve minuti po uspešno opravljeni intervenciji se je goreči stop objekta zrušil.

Žiga Volmut: Članstvo v ekipi A mi je prineslo spoznanje o tem, kako pomembna sta medsebojno zaupanje in spoštovanje.

Zvonko Habjanič: Leta 2004 je bil v Podgorcih večji požar. Prav to je bil razlog, da sem se priključil prostovoljnemu gasilcem. Danes je gasilstvo tudi moje poklicno poslanstvo, saj sem zaposlen v družbi Vargas-Al. S tem so se uresničile moje otroške sanje.

PGD Hajdoše, članice B, foto: arhiv tekmovalcev

PGD Hajdoše, člani B, foto: arhiv tekmovalcev

Stane Žumer: Poslanstvo biti gasilec moraš preprosto začutiti. Gre namreč za način življenja, ko si v vsakem trenutku pripravljen pomagati ljudem, živalim in naravi. Včasih tudi to ni dovolj, saj je narava močnejša od človeka. V tem primeru veš, da samo blažiš nastalo škodo. Še posebej hudo je, kadar so v nesreče vključeni tvoji bližnji in prijatelji.

Katere vrednote so za vas kot gasilce najpomembnejše?

Metka Vidovič: Solidarnost, prijateljstvo in odgovornost do sebe in drugih.

Franc Zajc: Pomoč sočloveku, kolegalnost in sodelovanje.

Jože Sladnjak: Zame osebno je najpomembnejša vrednota spoštovanje. Kot gasilec pa cenim prostovoljstvo, humanost in solidarnost.

Žiga Volmut: Zaupanje.

Zvonko Habjanič: V gasilstvu so pomembne vrednote spoštovanje, zaupanje, kolegalnost in medsebojna pomoč.

Stane Žumer: Prostovoljni gasilec je človek, ki je v vsaki uri dneva brez obljube plačila pripravljen pomagati bližnjemu v nesreči, ob tem pa opravlja še svojo redno zaposlitev in živi družinsko življenje. Vse to so vrednote, ki prostovoljnega gasilca delajo izjemnega. □

Talumovci gasili na Krasu

Požar, ki je na Krasu divjal vse od 17. julija do 1. avgusta letos, je po oceni državne komisije za ocenjevanje škode po naravnih in drugih nesrečah povzročil za skoraj 27 milijonov evrov škode. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je pogorelo okoli 2900 hektarov gozda.

Pri gašenju požara je po podatkih Uprave RS za zaščito in reševanje sodelovalo več kot 15.000 gasilcev s skoraj 3500 vozili, dejavnih je bilo več kot 4500 pripadnikov podpornih služb in enot, in sicer iz Civilne zaščite, Policije, nujne medicinske pomoči, Rdečega križa Slovenije, Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, Slovenske vojske, zračnih sil, Enote za hitre intervencije in zavodov za gozdove, ob njih pa še prostovoljci in drugi. Pri gašenju je poleg slovenskih helikopterjev iz vojske in Policije ter letal iz aeroklubov sodelovalo še devet helikopterjev in pet letal ter gasilske enote iz sedmih držav. Pri gašenju je aktivno sodelovalo tudi 24 talumovcev.

Hvala talumovcem, ki ste pomagali pri gašenju največjega požara v zgodovini samostojne Slovenije. □

Časopis ALUMINIJ 7-9/2022 37

NAJ FILM

Metka Vidovič: Pravzaprav ljubezen (Love Actually)

Franc Zajc: Top Gun

Jože Sladnjak: Moj ata, socialistični kulak

Žiga Volmut: Ga nimam.

Zvonko Habjanič: akcijski filmi in grozljivke

NAJ KNJIGA

Metka Vidovič: Prevzetnost in pristranost (Jane Austin)

Franc Zajc: Že nekaj časa žal nisem prebral nobene knjige.

Jože Sladnjak: Grofje Celjski

Žiga Volmut: je nimam.

Zvonko Habjanič: Raje kot knjige berem revijo Gasilec.

NAJ GLASBA

Metka Vidovič: Adiemus (Carmina Slovenica)

Franc Zajc: narodnozabavna glasba

Jože Sladnjak: narodnozabavna glasba (vsi kvinteti)

Žiga Volmut: Modrijani (pesem Vedno pripravljen)

Zvonko Habjanič: narodnozabavna glasba, tuja glasba

MOJA NAJLJUBŠA HRANA JE

Metka Vidovič: ribe

Franc Zajc: jedi na žlico in suhomesnati izdelki

Jože Sladnjak: domača pečena kura

Žiga Volmut: kebab

Zvonko Habjanič: meso z žara

NA SAMOTNI OTOK BI VZEL

Metka Vidovič: družino

Franc Zajc: hčerko in vnuke

Jože Sladnjak: člane gasilske ekipe A

Žiga Volmut: svojo punco

Zvonko Habjanič: nož, vžigalica, steklenico za vodo

ČE BI IMEL ČAROBNO PALČKO, BI

Metka Vidovič: Želja je veliko, a vse žal niso uresničljive. Pogosto si ovire postavljamo sami, v svojih glavah. Če bi obstajala bližnjica oziroma čarobna palčka, bi želela, da ljudje ne bi bili tako črnogledi. Želim si več pozitivizma, dobre volje, smeha in zadovoljstva.

Franc Zajc: ... naredil svet enakopravnejši, brez nevoščljivosti in z veliko prijaznosti do ljudi.

Jože Sladnjak: ... spremenil politike in politiko.

Žiga Volmut: Nimam ideje.

Zvonko Habjanič: ... ustvaril mir na zemlji in pravičnost med ljudmi ter končal vse vojne.

IZOBRAŽEVANJE

Načelo 50 : 50 za lažje prevzemanje odgovornosti

BRANKO ŽUNEC, direktor Družbe za odličnost, poslovni partner Taluma pri razvoju vodstvenih kompetenc in kulture odličnosti

FOTO: **DEPOSITPHOTOS**

Zakaj se večina ljudi boji prevzeti odgovornost v določenem (ključnem in pomembnem) trenutku? Zato, ker se beseda odgovornost neposredno navezuje na »kriv boš«, če se zadeve ne bodo odvile po načrtih. Čeprav se večina stvari odvije po načrtih in je Talum že sedem desetletij uspešno podjetje, je strah pred negativnimi posledicami odgovornosti še vedno prevelik, da bi sodelavce spodbudil k temu, da jo sprejmejo večkrat.

Namen prispevka

Namen takratnega prispevka je v tem, da se zavedamo, kaj vse znamo in zmoremo kot celota, ko vsak od nas pokaže interes in prevzame odgovornost, da svoje delo opravi tako, kot najbolje zna in zmore. Dejstvo je, da v Talumu nihče ne uspe sam in tudi ne pade sam.

Kaj pa, če vam pokažem način, kako vsak zaposleni v Talumu lažje sprejme odgovornost kot sestavni del svojega dela?

Zmage nas definirajo, porazi pa krepijo

Prav gotovo se še spomnite bolečega poraza slovenske košarkarske reprezentance proti Poljski na letošnjem evropskem prvenstvu. Če ne veste, o čem govorim, se pozanimajte in še boljše boste razumeli sporočilo in namen tega prispevka. Kaj se je zgodilo, vedo samo igralci in selektor, vsi drugi smo spremljali dogajanje na terenu in bili na koncu izjemno razočarani. Niti predstavljati si ne morem, kako so se počutili igralci po koncu tekme – vedoč, da so boljša ekipa, a tega rezultat ni potrdil. Osebnostno lahko rečem, da se vrednost te izjemne ekipe zaradi poraza ni zmanjšala. **Tako v poslu kot tudi v življenju se namreč moramo držati pravila, da nas zmage sicer definirajo, a porazi nas krepijo.**

Odgovornost za poraz ni nikoli le na enem igralcu

Odgovornost za končni rezultat naših košarkarjev je seštevek dveh delov odgovornosti – **prvih 50 odstotkov odgovornosti je na selektorju in drugih 50 odstotkov na igralcih.** Nikoli ni in ne more biti odgovornost za poraz le na enem igralcu ali le na trenerju oziroma selektorju. Enak princip velja tudi v primeru odličnega dosežka ali zmage. Za izjemen dosežek so zaslužni v prvih 50 odstotkih igralci in v drugih 50 odstotkih selektor.

Nisem slučajno napisal, da je v primeru poraza prvih 50 odstotkov na selektorju in v primeru zmage prvih 50 odstotkov na igralcih. Gre za to, da se selektor v primeru poraza postavi v bran svojim igralcem in ohrani njihovo vrednost ne glede na rezultat. Ko je vzdušje zmagovalno, pa pozornost prepusti igralcem, da lahko uživajo v zasluženem dosežku.

Kaj se lahko iz sveta vrhunškega kolektivnega športa naučimo in uporabimo v izjemno tekmovalnem in zahtevnem okolju podjetja Talum?

Vse, kar v Talumu ustvarimo, naredimo in naše stranke tudi plačajo, temelji na načelu 50 : 50. Vodja je zaslužen za svojih 50 odstotkov odgovornosti in sodelavci za svojih 50 odstotkov.

Kaj to v pomeni v praksi?

Vodja je odgovoren, da poskrbi za **svojih 50 odstotkov**, tako da:

- svojim sodelavcem posreduje navodila in informacije za učinkovito in uspešno opravljanje dela (30 odstotkov uspeha),
- sodelavcem posreduje povratno informacijo o tem, kako

učinkoviti in uspešni so pri opravljanju svojega dela (20 odstotkov uspeha).

Sodelavec je odgovoren, da poskrbi za **svojih 50 odstotkov**, tako da:

- opravi svoje delo v skladu z navodili in standardi odlično opravljenega dela (30 odstotkov uspeha),
- pokaže pravi odnos do dela in do sodelavcev ter ohrani dobro delovno vzdušje (20 odstotkov uspeha).

Kaj pa v primeru rednih in izrednih projektov, ki jih v Talumu izvajamo?

Kako namreč reagirajo sodelavci, ko jih vodja vpraša, kdo bi želel prevzeti odgovornost za projekt? Običajno med sodelavci ni prerivanja, saj nihče noče prevzeti krivde, če projekt ne bo uspešen po pričakovanjih – čeprav statistika jasno kaže, da je večina projektov v Talumu uspešno izpeljanih ali celo presežajo pričakovanja.

Kaj se zgodi, ko vodja vpraša sodelavce malce drugače, in sicer, kdo bi želel prevzeti svojih 50 odstotkov odgovornosti za ta projekt? Preostalih 50 odstotkov je mojih. Iz izkušenj lahko povem, da je odziv bistveno boljši, saj je strahu manj in dejstvo je, da si sodelavci želijo sodelovanja z vodjo. Ko vodja predstavi, da so v odgovornosti za projekt skupaj z njim, je strah manjši in interes za projekt večji.

Dejstvo je, da v Talumu nihče ne uspe sam in tudi nihče ne pade sam.

Spoštovani vodje. V prihodnje vam želim, da s pristopom 50 : 50 spodbujate sodelavce k prevzemanju odgovornosti za učinkovito (pravočasno) in uspešno (v skladu s standardi kakovosti) opravljanje dela in izvajanje projektov. S tem boste krepili zavedanje, da ste v Talumu vodje in sodelavci vedno skupaj – tako v porazih kot v zmagah. □

40 časopis ALUMINIJ 7-9/2022

POSLOVNI DOGODKI

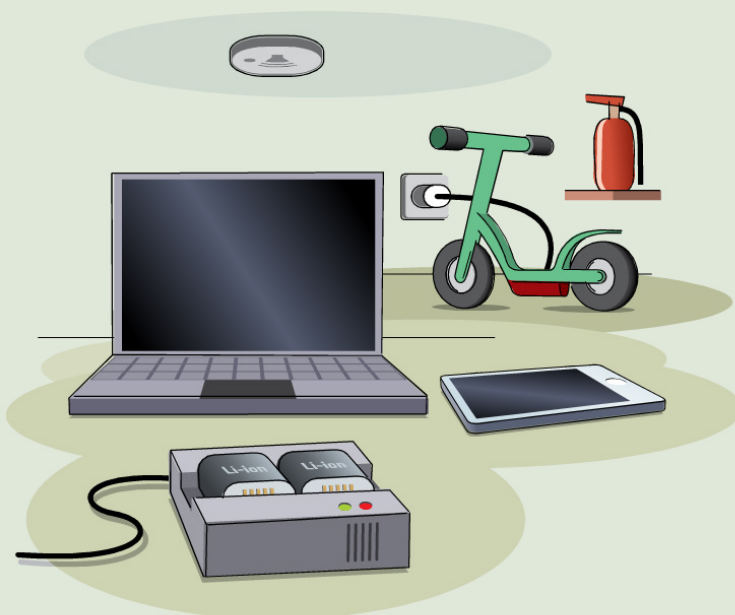
Tudi baterije lahko zagorijo. Preprečite požar baterij

Oktober, mesec požarne varnosti

MARJETKA OREL, FOTO: STUDIO AJD

Uprava RS za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije in Slovensko združenje za požarno varstvo vsako leto pripravijo komunikacijsko kampanjo, v kateri opozarjajo na nevarnost požarov in na pravilno ukrepanje v primeru požara oziroma na ukrepe za njegovo preprečevanje.

Tudi letos sta se kampanji že tradicionalno pridružila podjetje Talum in njegova odvisna družba Vargas-Al. Kampanja poteka pod sloganom Tudi baterije lahko zagorijo – preprečite požar baterij ter nas na ta način ozavešča o ustrezni uporabi, polnjenju, shranjevanju in gašenju litij-ionskih baterij, ki so vgrajene v mobilne telefone, prenosne računalnike, igrače, orodje, kolesa, električne vozila ... □

BILI SMO

PGD Talum organiziral dan z gasilci

MARJETKA OREL

FOTO: PGD TALUM KIDRIČEVO

Člani PGD Talum Kidričevo so 28. avgusta za otroke in druge obiskovalce pripravili prikaz dela služb zaščite in reševanja ter različne zanimive preizkušnje.

Otroci so se ta dan pomerili v vaji z vedrovko in v labirintu, sestavljali in uporabljali so gasilnik in pletli vozle. Obiskovalcem so gasilci med drugim predstavili veččine prve pomoči in postopek iskanja pogrešanih oseb, gasilsko opremo in tehniko ter reševanje in gašenje v različnih situacijah.

S promocijo gasilstva z igro želi društvo otrokom in drugim obiskovalcem predstaviti uporabna in koristna znanja ter gasilstvo ljudem položiti v srce. □

24. Dan za zdravje

ALEKSANDRA JELUŠIČ,

FOTO: **STANKO KOZEL, SLUŽBA ZA ODNOSE Z JAVNOSTMI**

Prva sobota v septembru je v Talumu vedno v znamenju športnih aktivnosti, ki smo jih v okviru projekta Zdravo Talum letos organizirali že štiriindvajsetič. Dogodka se je tokrat udeležilo 115 talumovcev.

Naš dan za zdravje se je začel pred Restavracijo Pan, kjer smo se okrepčali in se vpisali k eni izmed športnih aktivnosti. Seznam športov

je bil tudi letos pester, saj smo lahko izbirali med pohodništvom, plavanjem, kolesarjenjem (krajša in daljša trasa), boksom in tenisom. Dan za zdravje ni bil le dan, namenjen rekreaciji, pač pa tudi odlična priložnost za sproščeno druženje s sodelavci, ki se je nadaljevalo še po koncu naših športnih aktivnosti. Dogodek smo namreč zaključili s kulinarčnim razvajanjem, ki so ga tudi tokrat za nas pripravili sodelavci iz družbe Vital.

Vse tiste, ki se letošnjega dneva za zdravje niste mogli udeležiti, medse vabimo 4. septembra 2023, ko bomo organizirali že 25. Talumov dan za zdravje. □

Ne zmorem brez ... Na pomoč!

ŠPELA JAMŠEK
FOTO: DEPOSTIPHOTOS

O zasvojenosti je bilo že veliko napisanega in povedanega, pa vendar je vsakič znova koristno, da vas spomnimo na ta problem in da o njem odkrito spregovorimo.

ZDRAVOTALUM

Kaj je zasvojenost?

Zasvojenost je kronična bolezen možganskega centra za nagradjevanje, ki je povezan z motivacijo in spominom. Na možgane deluje po principu aktiviranja tistega dela, ki je odgovoren za doživljanje občutka ugodja in užitka.

Zasvojenost negativno vpliva na človekovo fizično in psihično počutje, saj prizadene odnose zasvojenega z okolico, njegovo ustvarjalnost, vedenje in čustvovanje ter pusti posledice na vseh področjih njegovega delovanja, tudi v delovnem okolju.

“Na delovnem mestu je posledica zasvojenosti tudi poslabšanje odnosov med sodelavci zaradi neustreznega vedenja in čustvovanja.”

Oblike zasvojenosti

Poznamo različne oblike zasvojenosti, vsem pa je skupno, da z neustreznim vedenjem zadovoljujemo stisko, ki je bila osnova za razvoj zasvojenosti.

Dejavniki, ki vplivajo na nastanek zasvojenosti

Na nastanek zasvojenosti vplivajo:

- genetski dejavniki,
- primarno družinsko okolje,
- družba in vrstniki,
- travmatične izkušnje, med katere uvrščamo tudi zanemarjanje in zlorabo v otroštvu, ter
- nekatere osebnostne značilnosti (čustvena nestabilnost, majhno samospoštovanje, slaba samopodoba, perfekcionizem ...).

Nekemične oziroma vedenjske oblike zasvojenosti se pogosto povezujejo tudi z drugimi duševnimi težavami, predvsem z motnjami razpoloženja (npr. depresija, anksioznost).

Kako prepoznamo zasvojenost?

Različne oblike zasvojenosti prepoznamo po različnih telesnih znakih, vsem oblikam pa je skupno dejstvo, da človek ne zmore več opravljati osnovnih dejavnosti v življenju na način, ki bi zagotavljal normalno delovanje. Posledično zasvojeni pogosto spreminja razpoloženje, ker je nenehno v stresu, in išče možnosti, kako bo prišel do sredstva, ki bo zadovoljilo njegovo potrebo in v možganih sprožilo občutek ugodja.

Potek zasvojenosti

Zaradi tega postane ta aktivnost v človekovem življenju prevladujoča in pomembno vpliva na njegovo čustvovanje in vedenje. Ob vključitvi v aktivnost se močno spremenita človekovo počutje in razpoloženje, saj doseže neke vrste umirjenost oziroma »odklop«. Čez čas je tak človek primoran povečevati količino aktivnosti, da bi dosegel predhodne spremembe razpoloženja.

Notranji konflikt

Ko zasvojeni ne more več pridobiti ustrezne količine sredstva oziroma vedenja za dosego ugodja, se v njem sprožijo občutek razdraženosti, nemir, tresenje, slabost, simptomi tesnobe in depresije. Oseba je v konfliktu s samo seboj (t. i. notranji konflikt) zaradi občutka izgube nadzora in v konfliktu v odnosih z drugimi ter z drugimi življenjskimi področji (služba, hobiji, družabno življenje, šola ...). Posledično se lahko zasvojeni zaplete tudi v neadekvatno vedenje in kriminalna dejanja.

Zasvojenost in službene obveznosti

Na delovnem mestu lahko stisko pri sodelavcu, ki ima težave z zasvojenostjo, prepoznamo ne samo po fizičnih znakih, pač pa tudi po njegovi zmanjšani učinkovitosti, saj slabše opravlja zastavljene naloge. Zaposleni se sooča še s težavami s koncentracijo in posledično z večjim številom napak, vse pogostejše je odsoten z delovnega mesta, raven absentizma se pogosto zviša ob koncih tedna, prav tako pa se poveča število nekritičnih »bolniških«. Ko je zaposleni v službi, je vse pogostejša nepojasnjena odsotnost z delovnega mesta, na delo zamuja in svojih nalog posledično ni več sposoben opraviti do postavljenih rokov. Pri težavah z zasvojenostjo je v raziskavah navedeno tudi pogostejše menjavanje delodajalcev, saj se zasvojeni niso sposobni soočiti s svojo osebno stisko, temveč se raje odločajo za beg. Na delovnem mestu je posledica zasvojenosti tudi poslabšanje odnosov med sodelavci zaradi neustreznega vedenja in čustvovanja.

Kam po pomoč?

Kot rečeno, se pri mehanizmu zasvojenosti oblikujejo določeni neadekvatni vedenjski vzorci, ki jih je treba v procesu zdravljenja preoblikovati v ustrezne načine delovanja in odzivanja, zato je zdravljenje zasvojenosti dolgotrajen proces, ki teče po korakih:

- 1. KORAK:**
težavo prepoznamo
- 2. KORAK:**
težavo si priznamo
- 3. KORAK:**
poiščemo pomoč

Osebni zdravnik

V primeru kemičnih in tudi nekemičnih zasvojenosti se za pomoč vedno lahko obrnete na svojega osebnega zdravnika, ki vas bo napotil v ustrezne ustanove.

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)

Na spletni strani NIJZ najdete seznam ustanov, ki se ukvarjajo z zdravljenjem in pomočjo zasvojenim osebam in njihovim svojcem.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Trubarjeva 2
1000 Ljubljana
T: 01 24 41 400, M: info@nijz.si

Center za preprečevanje odvisnosti

Še ena pomembna ustanova je Center za preprečevanje odvisnosti, ki ima svojo enoto v Mariboru.

Center za preprečevanje odvisnosti Enota Maribor

Ljubljanska ulica 4
2000 Maribor, T: 02 33 27 251, M: info.cpo@nijz.si

Vzdrževanje abstinence

Ko se zasvojeni odloči za zdravljenje, potrebuje pomoč in podporo, saj bo le tako abstinenco lahko vzdrževal. Poleg terapevta in članov terapevtske skupine stojte zasvojenemu svojcu ob strani tudi vi sami in mu pomagajte, ko bo potreboval spodbudne besede za premagovanje kriznega obdobja.

Z vzdrževanjem abstinence pridobi družina zasvojenega člana, ki je znova sposoben normalno delovati. S tem se povrne ves trud, ki ga vlagate v družino v času zdravljenja zasvojenosti. □

44 Časopis ALUMINIJ 7-9/2022

BILI SMO

Pacug je zakon!

MARJETKA OREL

FOTO: ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE
LJUBLJANA VIČ - RUDNIK**Tudi letos so naši otroci del poletnih počitnic preživel na letovanju v Pacugu.**

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Vič - Rudnik smo namreč že tradicionalno organizirali brezplačno letovanje za osnovnošolske otroke naših zaposlenih. Letošnja prva skupina je v morskih vragolijah uživala od 23. do 30. julija, druga skupina pa mesec dni kasneje, od 20. do 27. avgusta.

Našim otrokom so se na letovanju pridružili tudi otroci zaposlenih iz podjetja Boxmark in otroci iz Občine Kidričevo. □

BILI SMO

Izkušnje, znanja in ustvarjalnost
ne poznajo meja

NATAŠA VODUŠEK FRAS, FOTO: ŠC PTUJ

Tako kot smo napisali že v naslovu, izkušnje, znanja in ustvarjalnost nimajo meja, zato ne ostajajo samo v domeni naše tovarne, temveč jih prek različnih oblik sodelovanja z izobraževalnimi ustanovami naši zaposleni kot mentorji prenašajo na mlade.

Eno takšnih oblik prenosa znanj smo 14. septembra 2022 izvedli v Šolskem centru Ptuj v okviru novega izobraževalnega programa Tehnik oblikovalec. Sodelavka Aleksandra Jelušič iz Službe za odnose z javnostmi (SOJ) je mladim v treh šolskih urah predstavila zakonitosti grafičnega oblikovanja in vsebinske zasnove informativno-promocijskih kampanj, ki jih redno izvajamo v SOJ tako za interno kot eksterno javnost. □

Na mladih svet stoji

MARJETKA LEDINEK

Slogan, da na mladih svet stoji, smo posvojili tudi v Aktivu krvodajalcev Talum. Zavedamo se namreč, da lahko aktiv preživi le tako, da se nam v prihodnosti pridružijo mladi in nadaljujejo naše poslanstvo pomoči sočloveku.

Našemu aktivu se je od januarja do avgusta letos pridružilo 22 sodelavcev, od teh pa jih je kar devet kri darovalo prvič. Hvala vsem dosedanjim in novim članom, ki ste in še boste darovali kri in s tem pomagali sočloveku v stiski. Hvala, ker ste odgovorni in ker pri darovanju upoštevate vsa pravila.

Hvala tudi vsem enajstim že upokojenim sodelavcem, ki ste tudi po upokojitvi ostali naši aktivni člani.

Izjave naših krvodajalcev

Janez Avguštin: Kri sem do zdaj daroval že 44-krat. Krvodajalec sem postal predvsem zaradi prepričanja, da tako pomagam drugim in sebi. Sebi tako, da je pri vsakem odvzemu krvi moja kri pregledana in ugotovljeno moje zdravstveno stanje. Pri pomoči drugim pa sočloveku darujem del sebe in mu s tem pomagam. Po odvzemu se počutim odlično in poln znanja. Verjamem, da bom kri daroval tako dolgo, dokler mi bo zdravje to dopuščalo.

Marjan Anderlič: Odločitev, da postaneš krvodajalec, ima lahko v ozadju več vzgibov. Mene je k temu spodbudila nesreča. Leta 1996 sem namreč ostal brez dela desne roke in od takrat naprej sem redno daroval kri (na vsake 3-4 mesece). Pred leti smo sodelavci celo tekmovali, kdo bo v enem letu večkrat daroval kri. Do danes sem kri daroval že 85-krat. Temu svojemu poslanstvu bom ostal zvest tudi v prihodnje. □

Obvestilo krvodajalcem

Zaradi gradnje urgentnega centra pri ptujski bolnišnici je prestavljen vhod na transfuzijski oddelek. Tja je je mogoče priti skozi kirurški oddelek (pri vходу zavijete desno, skozi klet). Pot je označena s talnimi oznakami.

Naš termin je sicer zadnji teden v mesecu, a ker primanjkuje krvi določenih krvnih skupin, se lahko odzovete tudi na SMS vabilo transfuzijskega oddelka.

Če so od zadnjega odvzema pri moških minili štiri mesece, pri ženskah pa trije mesece, bodo na transfuzijskem oddelku veseli vašega odziva (po predhodnem telefonskem naročilu).

Tabela: Število odvzemov krvi v letih 2021 in 2022, po mesecih

Mesec	Število odvzemov	
	2021	2022
januar	30	24
februar	35	23
marec	43	53
april	31	56
maj	38	35
junij	52	44
julij	21	34
avgust	41	47
Skupaj	291	316

ZAHVALI

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija

JOŽETA SMOLINGERJA

iz Lovrenca na Dravskem polju 85i, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvaljujemo družbi Talum in sindikatu SKEI Talum za darovane sveče in odigrano žalostinko.

Vedno bo ostal v naših srcih.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, tasta in dedka

MILANA ŠALAMUNA

iz Podvincev 118b, Ptuj, upokojenca Taluma, nazadnje zaposlenega v družbi Revital,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu SKEI Talum za darovane sveče in odigrano žalostinko ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje in sveče. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njegovi

NAŠI SODELAVCI

Kjer je **volja**, tam je **pot** ...

BORIS BLAŽEK, FOTO: **ARHIV BORISA BLAŽKA**

Vzpon na Jalovec sem začel z v naslovu navedenim motivacijskim rekom, ki me je opogumljal, da z močno voljo lahko dosežem prav vse, kar sem si zastavil. Vzpon na 2645 metrov visokega kralja slovenskih gora je bil vedno moja velika želja. Vedel sem, da sem z vsakim dnem starejši in da se s starostjo oddaljuje tudi moj cilj, a se nisem predal. Z voljo, vztrajnostjo, zagnanostjo in treningom sem se letos čutil dovolj pripravljenega za uresničitev podviga.

Zdi se, da v življenju velja pravilo, da ko je človek pripravljen, se vedno pojavi tudi priložnost. Meni se je prikazala letos spomladi. Takrat sem opazil, da Planinsko društvo Lenart za 27. in 28. avgust organizira vzpon na Jalovec. Odločil sem se, da se jim pridružim, in se kar takoj lotil kondicijskih priprav. Priključil sem se skupini pohodnikov, ki jo vodi prijatelj in sodelavec Milan Krušič, ter z njimi do poletja premagal marsikateri naporen vzpon. V avgustu sem opravil še nekaj vzponov na Donačko goro, Boč in Tolsto Košuto ter se čutil dovolj pripravljenega za izziv, ki sem si ga zastavil.

V tem času sem izvedel, da tudi Planinsko društvo Ptuj organizira vzpon na Jalovec. Ker mi je njihov termin bolj ustrezen, sem se odločil, da se na Jalovec odpravim

en teden prej, kot sem sprva načrtoval. Na pot sem z avtomobilom krenil 19. avgusta ob 11. uri. Sedem planincev in planinka smo se namreč ob 15. uri dobili na prelazu Vršič (1611 m). Po okrepčilu se je uradno začel naš dvodnevni vzpon na Jalovec.

Po dveh urah razgibane hoje smo si privoščili krajši postanek in takoj zatem znova zagrizli v strmino. Pot nas je najprej vodila skozi gozd in nato skozi ruševje. Ob 17. uri smo prisopihali do zavetišča pod Špičkom (2192 m) in tam prespali.

Ker je bila vremenska napoved za naslednji dan nestabilna, smo se na pot odpravili že zelo zgodaj. Ob 5.40 smo namreč že zakorakali v steno, ki je vodila proti vrhu gore. Kljub naporu smo bili vsi odlično razpoloženi. K temu je pripomoglo tudi sonce, ki nas je pozdravljalo izza gora. Vzpon je bil zahteven. Za varnost smo poskrbeli z jeklenicami in klini ter bili ves čas pozorni na morebiten nepričakovan podor kamenja. Po dveh urah smo dosegli vrh (2645 m). Osupljiv panoramski pogled na dolino je bil dovolj, da smo pozabili na ves napor, ki je bil potreben za vzpon na goro. Ob tem me je navdajal tudi ponos, da mi je uspelo uresničiti dolgoletno željo. Ponosen sem na ekipo in hvaležen sem ji, da me je motivirala in spodbujala na poti do cilja.

Hvala članom Planinskega društva Ptuj (Miran, Zoran, Pepa, Alenka, Jože, Leon). Želim si, da bi še kdaj skupaj osvojili kakšen vrh. ☐

TALUMINKA
n spili dovolj vode.
Tudi če niste žejni,
vsaj nekaj požirkov.
Naj bi na dan popili
od 2 do 3 litre vode.

TALUM	MODRA MISEL: SLOVENSKI PREGOVOR	ROMAN WALTERJA SCOTTA	KLICA, KAL, POGANJEK	ZNAMKA STAREJŠIH JAPONSKIH RAČU- NALNIKOV	NASLOV MOK- GOLSKIH VLADARJEV
IZRAELSKI DRŽAVNIK RABIN					
RAZLIČICA IMENA EVA					
PESEM VIDE JERAJ (1894)					
JAPONSKI BOG Z LISIČJO GLAVO					GOZDNA PTICA IZ DRUŽINE VRANOV
KNUT HANSJUN AVST- RIJSKA NACIO- NALNA RTV			IVAN ŠČAP		
			NARAVA, ČUD		

20
22
ZA ZELENO PRIHODNOST

SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	MILAR, SVEČAR (NAR.)	ŽELEZO- BETON	NEZNANEC	SLOVENSKI PEVEC (JERNEJ) VRSTA VELIKIH PSOV	↓		OTTO ZOFF	↓	TALUM	OBLIKA IMENA ANGELA	ELEK- TRIČNE MORSKE RIBE	NEMŠKA FILMSKA IGRALKA DOR
OROŽNIŠKA POSTAJA, OROŽ- NIŠTVO (NEKDAJ)									TROSNI MEŠIČEK			
ITALI- JANASKI ARHITEKT IN KIPAR DI CAMBIO									RAZKRITOST, NEPRE- KRITOST			
JOŽEF MEDVED			GREGOR URBAS STROKOV- NJAKOVA ZA LATINSKI JEZIK			HINDUJSKI BOG SMRTI						
						EDOUARD LALO						
NITASTA STRUK- TURA V CELICI							ORIENT- ALSKI KRISTJANI					
							KOVINSKA NIT, DROT					
PREDUJEM, AVANS, NADAV				SLOVENSKI ŠAHIST (ALJAŽ)					REKA V FRANCIJI			
				AMERIŠKI TELEKOM					ZAŠČITA V UŠESIH			
TROPŠKA RASTLINA ZA PLETENO POHIŠTVO						PREBIVALCI OLIKE						
						AZIJSKO RIZEVO ŽGANJE					ANICA ČERNEJ	NEMŠKA ZNAMKA PIVA
TALUM	PODRED RIB IZ REDA OSTRIŽ- NJAKOV											
	BIKOBOREC											
BETICA, GLAVA (NAR.)							ANDREJ PAULIN					
							IME VEČ NORVEŠKIH KRALJEV					
PAS PRI KIMONU				(PRIMOR- DIALNA ENERGETSKA (AKTIVACIJA IN (TRANS- CENDENCA		ANGLEŠKI GLASBENIK (DANIEL) SLOVENSKA PEVKA VILER						
SPOŠTO- VANOST,												
NEMŠKA IGRALKA BERGNER												
DVOJNA POTEZA PRI ŠAHU, ROŠADA												
ANTIČNI GRŠKI KIPAR												

SLOVARČEK: ARNOLFO - italijanski arhitekt in kipar Di Cambio, ASH - angleški glasbenik (Daniel), ETEL - nemška igralka Bergner, INAR - japonski bog z lisičjo glavo, MELKITI - orientalski kristjani, SEREIN - reka v Franciji, VELTINS - nemška znamka piva.

ebook.creativelabdevelop.eu/TALUM/Aluminij/2022-3/index.html#p=1

47/48

DAN ODPRTIH VRAT V TALUMU

ALUMINIJ, rešitev za **zeleno** prihodnost

V Talumu **smo mojstri za aluminij** že skoraj sedem desetletij.
Našo tovarno lahko spoznate tudi čisto od blizu,
**na dnevu odprtih vrat, ki bo letos
v soboto, 19. novembra 2022.**

Veseli bomo vašega obiska.

Več na: www.talum.si

